

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра** \_\_\_\_\_ дошкільної освіти \_\_\_\_\_

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОДИКОЮ**

Для освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта»  
спеціальності Дошкільна освіта

Автор: доцент Березіна О.О.

(посада, прізвище та ініціали)

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

## Зміст КНМЗНД

1. Навчальна програма дисципліни «Основи образотворчого мистецтва з методикою»
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи образотворчого мистецтва з методикою»
3. Навчальний контент (програмовий зміст)
4. Методичні рекомендації до проведення семінарських занять
5. Засоби діагностики навчальних досягнень студентів:
  - а) питання для поточного контролю (модульна контрольна робота);
  - б) перелік питань, що виносяться на екзамен;
  - в) завдання для комплексної контрольної роботи.
6. Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисципліни «Основи образотворчого мистецтва з методикою»

**МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра дошкільної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри



Брежнева О.Г.

« 27 » 08 2019 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ПО.Н.05 Основи образотворчого мистецтва з методикою**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Дошкільна освіта

(назва)

спеціальність 012 Дошкільна освіта

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація \_\_\_\_\_

(назва спеціалізації)

факультет філології та масових комунікацій

(назва факультету)

Робоча програма Основи образотворчого мистецтва з методикою

(назва навчальної дисципліни)

для студентів IV курсу ОПП Дошкільна освіта

спеціальністю 012 Дошкільна освіта

Розробники: Березіна О.О., к.п.н., доцент кафедри дошкільної освіти

---

---

---

---

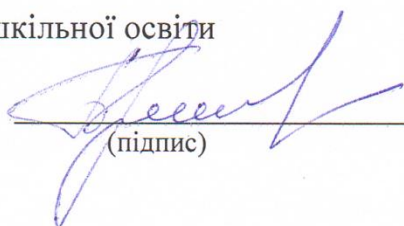
---

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від "27" серпня 2019 року, № 1

Завідувач кафедри дошкільної освіти



(підпис)

(Брежнєва О.Г.)  
(прізвище та ініціали)

©Березіна О.О., 2019 рік

© МДУ, 2019 рік

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 2	ОПП <u>Дошкільна освіта</u>  Спеціальність: <u>012 Дошкільна освіта</u> (назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>Реферат</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		7-8-й	7-8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента - 2	Освітній рівень: <u>перший</u> (бакалавр)	Лекції	
		30 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	10 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		45 год.	67 год.
		Індивідуальні завдання:	
		2 год.	2 год.
Вид контролю:			
екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 40:60

для заочної форми навчання – 25:75

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма з навчального курсу «Основи образотворчого мистецтва з методикою» розроблена для студентів IV курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є процес формування у студентів знань відповідно до змісту образотворчої діяльності, вмінь та навичок, необхідних для проведення роботи з образотворчої діяльності з дошкільниками.

**Міждисциплінарні зв'язки.** Навчальний матеріал курсу спирається на базові положення дошкільної педагогіки, загальної та дитячої психології про роль діяльності у розвитку особистості дитини-дошкільника та психологію творчості про специфіку дитячої художньо-конструктивної творчості та особливості її активного розвитку.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку.

Змістовий модуль 2. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини в різних видах образотворчої діяльності.

**Мета навчальної дисципліни** «Основи образотворчого мистецтва з методикою»: підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до здійснення художньо-естетичного виховання і різнобічного розвитку дітей дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності.

**Основні завдання курсу:**

- ознайомлення студентів з особливостями розвитку у дошкільників творчих здібностей і шляхів формування у них інтересу до різних видів образотворчої діяльності;
- оволодіння різноманітними техніками в галузі декоративного розпису, скульптури, аплікації, конструювання і засвоєння методики залучення дошкільників до образотворчої діяльності;
- активізація потреби у саморозвитку щодо власної компетентності в теорії та практиці образотворчого мистецтва;
- залучення студентів до науково-дослідної роботи в галузі образотворчої діяльності дошкільників;
- розвивати творчу особистість майбутнього вихователя і виховувати у неї потребу в саморозвитку і самоосвіті.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

**знати :**

- специфіку відображення дійсності в образотворчому мистецтві, його функції в суспільстві, види, жанри і засоби художньої виразності в різних видах образотворчого мистецтва;
- особливості розвитку у дітей дошкільного віку образотворчих здібностей і шляхи формування їх творчості в різних видах образотворчої

діяльності;

- альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності, напрями інноваційно-пошукової діяльності педагога в галузі цієї методики.

**вміти :**

- виконувати мистецький аналіз творів образотворчого мистецтва і здійснювати їх відбір для дітей дошкільного віку;

- залучати дітей до кращих здобутків світового і національного мистецтва, розвивати вміння сприймати художні образи у творах мистецтва;

- володіти різноманітними техніками в галузі декоративних розписів, скульптури, аплікації, витинання та конструювання;

- розвивати художньо-творчі здібності дітей в процесі створення ними різних за змістом художніх образів (предметних, сюжетних, декоративних);

- спрямовувати заняття з образотворчої діяльності на розвиток у дітей естетичних почуттів, формування позитивних моральних якостей особистості, фізичних якостей, необхідних для подальшого навчання образотворчої діяльності та письма в школі;

- спостерігати за творчим процесом дітей, аналізувати продукти їх художньої творчості для виявлення дитячих інтересів, уподобань, обдарованості до занять образотворчою діяльністю та прийняття педагогічно виправданих рішень про шляхи їх художнього розвитку;

- створювати і облаштовувати естетично-повноцінне, різноманітне, динамічне, предметно-розвивальне середовище для занять самостійної образотворчої діяльності, роботи гуртків, художніх майстерень, шкіл;

- складати методичні розробки творчих занять з різних видів образотворчої діяльності;

- в процесі взаємодії з батьками здійснювати інформаційно-просвітницьку діяльність щодо пояснення завдань естетичного виховання дітей, розширення знань про образотворче мистецтво, роз'яснення прийомів і методів організації образотворчої діяльності дітей в сім'ї;

- організовувати та облаштовувати виставки творів образотворчого мистецтва та дитячих творчих робіт;

- вивчати нові видання мистецької психолого–педагогічної та методичної літератури, кращий педагогічний досвід в галузі художньо-естетичного виховання дітей дошкільного віку і впроваджувати їх у власну педагогічну діяльність для забезпечення неперервності росту власної професійної майстерності.

### 3. Програма навчальної дисципліни

#### Змістовий модуль 1. Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку.

Тема 1. Мистецтво – специфічна форма відображення дійсності.

Тема 3. Графіка та живопис.

Тема 2. Види, жанри, виразні засоби образотворчого мистецтва.

#### Змістовий модуль 2. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини в різних видах образотворчої діяльності

Тема 4. Методика керівництва образотворчою діяльністю дошкільників як наука.

Тема 5. Педагогічні умови формування готовності дітей до образотворчої діяльності.

Тема 6. Програмовий зміст і методика керівництва різними видами образотворчої діяльності дітей.

### 4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Змістовий модуль 1. Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку</b>												
Тема 1. Мистецтво – специфічна форма відображення дійсності.	9	6	8	-	-	5	13	4	4	-	-	12
Тема 2. Види, жанри, виразні засоби образотворчого мистецтва.	16	4	6	-	-	10	15	4	2	-	-	12
Тема 3. Графіка та живопис.	16	6	6			10	16	2	2			13
Разом за змістовим модулем 1	41	16	20	-	-	25	44	10	8	-	-	37
<b>Змістовий модуль 2. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини в різних видах образотворчої діяльності</b>												
Тема 4. Методика керівництва образотворчою	9	6	6	-	-	5	10	4	2	-	-	8



діяльністю дошкільників як наука.												
Тема 5. Педагогічні умови формування готовності дітей до образотворчої діяльності.	9	4	6	-	-	5	10	2	2	-	-	8
Тема 6. Програмовий зміст і методика керівництва різними видами образотворчої діяльності дітей.	9	6	8	-	-	5	11	4	4	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2	40	16	20	-	-	20	41	10	8	-	-	30
<b>Усього годин</b>	<b>81</b>	<b>32</b>	<b>40</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>45</b>	<b>85</b>	<b>20</b>	<b>16</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>67</b>

## 5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Мистецтво – специфічна форма відображення дійсності. 1. Мистецтво як форма суспільної свідомості. Різновиди та функції мистецтва в суспільстві. 2. Художній образ як форма художнього мислення в мистецтві, його властивості. 3. Історичний характер мистецтва. Художні епохи та напрямки в мистецтві минулого та сучасності.	6	4
2	Тема 2. Види, жанри, виразні засоби образотворчого мистецтва. 1. Основні види образотворчого мистецтва та їх виразні засоби. 2. Жанри образотворчого мистецтва, їх підвиди.	4	2
3	Тема 3. Графіка та живопис. 1. Графіка, її види в залежності від їх призначення. 2. Універсальні можливості живопису в зображенні дійсності. Різноманітність технік і прийомів живопису. 3. Засоби художньої виразності живопису (виражальні засоби живопису).	6	4

4	<p>Тема 4. Методика керівництва образотворчою діяльністю дошкільників як наука.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Предмет та провідні питання методики керівництва образотворчою діяльністю дошкільників.</li> <li>2. Короткі відомості про становлення методики керівництва образотворчою діяльністю дітей як науки.</li> <li>3. Природа образотворчої діяльності дітей дошкільного віку.</li> <li>4. Якісна характеристика готовності дитини до образотворчої діяльності.</li> </ol>	6	4
5	<p>Тема 5. Педагогічні умови формування готовності дітей до образотворчої діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Навчання як умова формування готовності дитини до образотворчої діяльності.</li> <li>2. Зміст та форми організації навчання образотворчій діяльності дошкільників.</li> <li>3. Методи навчання образотворчій діяльності дітей дошкільного віку.</li> </ol>	4	2
6	<p>Тема 6. Програмовий зміст і методика керівництва різними видами образотворчої діяльності дітей.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Види малювання та різноманітні види техніки.</li> <li>2. Послідовність оволодіння малюванням дітьми дошкільного віку.</li> <li>3. Декоративне малювання. Види декоративних композицій та їх прикладне призначення.</li> <li>4. Ліплення. Види поробок з пластичних матеріалів. Технічні прийоми ліплення.</li> <li>5. Види аплікації. Послідовність оволодіння дітьми аплікацією.</li> <li>6. Засоби виразності художнього конструювання. Методика оволодіння дітьми основами конструювання.</li> </ol>	6	4
<b>Всього</b>		<b>32</b>	<b>20</b>

## 6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Розвиток мистецтва від первісної людини до сьогодення	6	4
2	Види і жанри образотворчого мистецтва	4	2
3	Проблема інтересу до образотворчої діяльності та шляхи його розвитку дошкільному віці	2	2
4	Методи і прийоми педагогічного супроводження образотворчої діяльності дітей	2	2

5	Методика організації образотворчої діяльності в групах раннього віку	2	2
6	Методи і прийоми педагогічного супроводження занять з малювання	2	2
7	Малювання як засіб особистісного розвитку дитини старшого дошкільного віку	2	2
8	Методи і прийоми педагогічного супроводження занять з ліплення	6	2
9	Методика проведення занять з конструювання в різних вікових групах	2	2
10	Методика проведення занять з аплікації в ЗДО	2	2
11	Інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей	2	2
12	Метод правопівкульного малювання або інтуїтивний живопис	2	2
<b>Всього</b>		<b>40</b>	<b>16</b>

## 7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p><b>Українське образотворче мистецтво від княжої доби до XXI століття.</b></p> <p>Підготуйте 1 повідомлення про:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- українське образотворче мистецтво княжої та середньої доби;</li> <li>- Українські таланти на російській землі: В.Боровиковський, М.Козловський, А. Лосенко, Т. Шевченко та інші.</li> <li>- Розвиток творчості художників на національній основі: М.Бойчук, С.Васильківський, О. Кульчицька, О.Сластюн, І.Труш та інші.</li> <li>- Українське образотворче мистецтво на початку XX століття та в період національного відродження (1917-1933 р.).</li> <li>- Мистецтво тоталітарного панування соцреалізму (1933 – 1956 рр.).</li> <li>- Образотворче мистецтво періоду стихійного піднесення духу національного опору (1956 – 1967 рр.).</li> <li>- Мистецтво періоду національного духовного становлення (з 1987 р.).</li> </ul>	16 / 21
2	<p><b>Образотворча діяльність як фактор і середовище розвитку особистості.</b></p> <p>Записати відповідь у робочий зошит:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Образотворча діяльність в особистісно-орієнтованій моделі освіти.</li> <li>2. Поліфункціональність образотворчої діяльності як основа різнобічного розвитку дитини.</li> <li>3. Розробіть наочну модель, яка передбачає всі чинники розвивального середовища, необхідні для розвитку особистості дитини в образотворчій діяльності.</li> </ol>	16 / 21
3	<p><b>Методи і прийоми розвитку дитини в образотворчій діяльності.</b></p> <p>Записати відповідь у робочий зошит:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Дайте характеристику сучасних підходів до класифікації методів педагогічного супроводження образотворчої діяльності.</li> </ol>	15 / 21

	<p>2. Наведіть приклади використання діагностичних, арт-терапевтичних методів та прийомів для реалізації педагогічної мети.</p> <p>3. Використання методів та прийомів в різних технологіях освітнього процесу образотворчої діяльності.</p>	
4	<p><b>Заняття як форма організованого навчання образотворчої діяльності та їхні види.</b></p> <p>Записати відповідь у робочий зошит:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1.Класифікація занять з образотворчої діяльності.</li> <li>2.Визначте «Золоті правила» позиції педагога в різних формах образотворчої діяльності в контексті особистісно-орієнтованої моделі навчання.</li> <li>3.Як змінилися в сучасних умовах підходи до використання занять як традиційної форми організації образотворчої діяльності?</li> </ol>	15 / 21
5	<p><b>Розвиток у дітей здібностей до сприймання краси в різних її формах як передумова образотворчої діяльності.</b></p> <p>Записати відповідь у робочий зошит:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Складіть два зразки мистецтвознавчих розповідей вихователя за картиною.</li> <li>2. Напишіть конспект заняття з ознайомлення дошкільників з творами різних жанрів живопису.</li> <li>3. Розробіть план-проспект виставки у ЗДО творів різних видів мистецтва.</li> </ol>	15 / 21
6	<p><b>Робота з обдарованими дітьми</b></p> <p>Записати відповідь у робочий зошит:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1.Що таке обдарованість взагалі та естетична обдарованість зокрема?</li> <li>2.Дайте характеристику ознак естетичної обдарованості.</li> <li>3.Опишіть вияви художньої обдарованості дитини.</li> <li>4.У чому полягає професіоналізм педагога у спілкування з художньо-естетично обдарованою дитиною.</li> <li>5.Спрогнозуйте, як допомогти обдарованій дитині відчувати себе художником (скульптором, дизайнером).</li> </ol>	15 / 21
7	<p><b>Методика організації зображувальної діяльності на етапі дошкільного дитинства.</b></p> <p>Записати відповідь у робочий зошит:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1.Визначте специфіку педагогічної технології навчання дітей малювання у жанрі книжкової ілюстрації.</li> <li>2.Як організувати малювання дітей за музичними творами?</li> <li>3.Доведіть, що нетрадиційні техніки малювання є засобом розширення ступеня свободи дитини в цьому виді діяльності.</li> </ol>	15 / 21
8	<p><b>Розвиток особистості дитини в процесі занять з ліплення</b></p> <p>Записати відповідь у робочий зошит:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1.Складіть план проведення екскурсії для ознайомлення дітей старшого віку з творами монументальної або монументально-декоративної скульптури на матеріалі вашого регіону.</li> <li>2. Виготовити зразки робіт з ліплення для дітей молодшої групи.</li> <li>3. Виготовити зразки робіт з ліплення для дітей середньої групи.</li> <li>4. Виготовити зразки робіт з ліплення для дітей старшої групи.</li> </ol>	15 / 21
9	<p><b>Особистісно-розвивальна спрямованість конструктивно-модельючої діяльності дошкільників</b></p> <p>Записати відповідь у робочий зошит:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1.Виготовити схеми зразків робіт з конструювання для дітей</li> </ol>	15 / 21

	<p>молодшої групи та оформити їх в альбомі.</p> <p>2. Виготовити схеми зразків робіт з конструювання для дітей середньої групи та оформити їх в альбомі.</p> <p>3. Виготовити схеми зразків робіт з конструювання для дітей старшої групи з різних матеріалів та оформити їх в альбомі.</p>	
10	<p><b>Спільна робота ЗДО та сім'ї з питань організації образотворчої діяльності дошкільників.</b></p> <p>Записати відповідь у робочий зошит:</p> <p>1. Мета, завдання і методи розвитку дитини засобами образотворчої діяльності в родині.</p> <p>2. Форми і методи педагогічного і взаємодії ЗДО з родинами з питань художньо-естетичного розвитку дітей.</p>	15 / 21
11	<p><b>Альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності в сучасних ЗДО.</b></p> <p>Записати відповідь у робочий зошит:</p> <p>1. Значення планування з образотворчого мистецтва для формування базису особистісної культури дошкільників.</p> <p>2. Принципи планування роботи вихователя з образотворчого мистецтва в ЗДО.</p> <p>3. Види планування: перспективне, поточне.</p>	15 / 21
12	<p><b>Перспективність і наступність в організації образотворчої діяльності в ЗДО та школі.</b></p> <p>Записати відповідь у робочий зошит:</p> <p>1. Перспективність і наступність – принципи неперервності освіти.</p> <p>2. Сутність перспективності і наступності в освітній роботі з розділу «Образотворче мистецтво».</p> <p>3. Напрями, форми і методи реалізації перспективності і наступності.</p>	15 / 21
	Разом	92 / 126

## 7. Індивідуальні завдання

Обов'язковим видом самостійної і науково-дослідної роботи студента є індивідуальне навчально-дослідне завдання, яке передбачене програмою навчальної дисципліни. ІНДЗ є окремим змістовим модулем, що оцінюється як частина навчального курсу. ІНДЗ – індивідуальне завдання, що передбачає вирішення конкретної практичної навчальної задачі з використанням відомого та самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Таке завдання сприяє поглибленню та розширенню теоретичних знань студентів, розвивають навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою. Робота реферативного характеру повинна починатись з викладу сутності проблеми. У вступі обґрунтовується актуальність теми, її особливості, наукова і практична значущість. В основному розділі аналізуються теоретичні, експериментальні дослідження, зазначається - хто з учених вивчав цю проблему, які ідеї пропагував. Визначається основний зміст проблеми, фактори її, що її обумовлюють. Наводиться аналіз аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначається межі дослідження проблеми, з'ясовуються причини її недостатньої розробленості, проблемні питання, недоліки практики, тощо У висновках подаються методичні поради щодо усунення недоліків практики, висловлюються власні думки щодо

перспектив розв'язання проблеми. Список літератури містить публікації за остання 5-10 років.

Обсяг ІНДЗ - 15-20 сторінок. Максимальна оцінка за виконання і захист ІНДЗ становить 20 балів і входить до складу підсумкової оцінки за вивчення навчального курсу «Основи образотворчого мистецтва з методикою».

### Система оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання, виконаної роботи	Максимальна бальна оцінка за критеріями
1.	Обґрунтування актуальності обраної теми, його відповідність темі	2
2.	Глибина аналізу досліджуваної проблеми, логіка викладення матеріалу: визначення сучасного стану проблеми і перспективність її для сучасних ЗДО; Обізнаність у науковій, методичній літературі, широта використаних авторських позицій, власне бачення розв'язання питання	5
3.	Аргументованість висновків, значущість методичних порад сформульованих студентом самостійно	2
4.	Оформлення роботи	1
<b>Загальна кількість балів</b>		<b>10</b>

### Шкала відповідності оцінок за ІНДЗ

Рівні виконання ІНДЗ	Кількість набраних студентом балів
Високий	До 10 балів
Достатній	5-8 балів
Середній	4-3 балів
Низький	Нижче 2 балів

### Характеристика рівнів виконання ІНДЗ.

Високий рівень виконання (до 10 балів): робота містить всі структурні компоненти. Наявна висока аргументованість висновків. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Методичні поради і висновки ґрунтовні, аргументовані. Наявне власне бачення проблеми дослідником, глибоке її знання. Науковий і фактичний матеріал оформлений аргументовано і доказово. Показані вміння самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати інформацію, користуватись джерелами інформації. Робота має творчий характер.

Достатній рівень виконання (15– 18 балів): Робота містить всі структурні компоненти. Основна наукова інформація систематизована і

представлена в описі. Студент виявив знання в обсязі означеної проблеми. Володіє розумовими операціями аналізу, синтезу, узагальненням, вміє робити висновки. Матеріал роботи представлений логічно, обґрунтовано. Студент здатний самостійно опрацювати матеріал і оформлювати його у цілісну роботу, але не вистачає власних суджень, свого бачення щодо розв'язання обраної теми роботи.

Середній рівень виконання (10-15 балів): студент виявляє вміння працювати з науковими, методичними джерелами. Має окремі труднощі в узагальненні та систематизації матеріалу. Методичні поради незмістовні. Відсутнє власне бачення розв'язання проблеми. Робота має більш описовий, ніж аналітичний характер.

Низький рівень виконання (нижче 10 балів): Неякісне оформлення роботи. Студент відтворює незначну частину завдання, діє в межах поставлених умов, але виконання їх поверхове. Показує незнання спеціальної термінології. Не вміє здійснювати аналітичний опис наукового матеріалу. Має нечітке уявлення про проблему, що вивчається.

Нижче представлена тематика ІНДЗ, яка може розглядається як орієнтовна. Кількість таких завдань повинна дорівнювати кількості студентів в академічній групі, щоб запобігти повторення, дублювання матеріалу і забезпечити самостійність у виконання творчих завдань.

### **Орієнтовна тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань з основ образотворчого мистецтва з методикою:**

1. Мистецтво стародавнього світу: Єгипту, Греції, Риму, його видові, жанрові та зображувальні особливості.
2. Мистецтво Середньовіччя, його релігійний зміст і символічний характер. Поєднання різних видів образотворчого мистецтва під егідою середньовічних храмів.
3. Мистецтво епохи Відродження. Реалістичні та гуманістичні тенденції в мистецтві Відродження. Видатні майстри епохи: Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело Буонарроті, Тиціан та інші.
4. Мистецтво XVII – XVIII століть. Формування національних художніх шкіл: голландської, фламандської, іспанської, французької. Розвиток реалістичних жанрів: побутового, портретного, пейзажного, натюрморту. Видатні художники періоду (Рембрандт, Рубенс, Веласкес, Пуссен та ін.).
5. Мистецтво XIX – XX століть. Романтизм початку XIX століття. Боротьба за реалістичне відображення дійсності. Провідні художники: Ф.Гойя, Е.Делакруа, К.Коро, Г.Курбе, Ж.Ф.Мілле.
6. Формування упадницьких настроїв у мистецтві другої половини XIX століття. Французький імпресіонізм (Е.Дега, К.Моне, К.Піссарро, О.Ренуар).
7. Розвиток формалістичних тенденцій на межі XIX – XX століть, їх різноманітність і багатоплановість у XX столітті (С.Далі, В.Кандінський, К.Малевич, П.Пікассо, Дж. Поллак, М.Ротко та інші).

8. Реалістичне мистецтво ХХ століття.
9. Початки українського образотворчого мистецтва. Мистецтво Києва та Маріуполя. Видатні пам'ятки мистецтва цього періоду: Десятинна церква, Софія Київська, Золоті ворота, Велика церква Печерської лаври та інші.
10. Галицько-Волинське мистецтво. Синтез візантійсько-романського стилю в західноукраїнській архітектурі. Малярство та золотарство. Мистецтво середньої доби. Поступове проникнення готики в культове будівництво, оборонні церкви, середньовічні замки.
11. Ренесанс в Україні. Бароко, рококо і класицизм у мистецтві України.
12. Українські таланти на іншій землі: В.Боровиковський, М.Козловський, А.Лосенко, Т. Шевченко та інші. Розвиток творчості художників на національній основі: М.Бойчук, С.Васильківський, О.Кульчицька, О.Сластіон, І.Труш та інші. Перші мистецькі виставки в Україні.
13. Українське образотворче мистецтво на початку ХХ століття та в період національного відродження (1917-1933 р.). Асоціація незалежних митців АНУМ (1930 р.).
14. Мистецтво тоталітарного панування соцреалізму (1933 – 1956 рр.). Образотворче мистецтво періоду стихійного піднесення духу національного опору (1956 – 1967 рр.).
15. Мистецтво періоду національного духовного становлення (з 1987 р.).
16. Мистецтво сучасності: початок ХХІ століття.
17. Українське образотворче мистецтво княжої та середньої доби;
18. Українські таланти на російській землі: В.Боровиковський, М.Козловський, А. Лосенко, Т. Шевченко та інші.
19. Розвиток творчості художників на національній основі: М.Бойчук, С.Васильківський, О. Кульчицька, О.Сластіон, І.Труш та інші.
20. Українське образотворче мистецтво на початку ХХ століття та в період національного відродження (1917-1933 р.).
21. Мистецтво тоталітарного панування соцреалізму (1933 – 1956 рр.).
22. Образотворче мистецтво періоду стихійного піднесення духу національного опору (1956 – 1967 рр.).
23. Мистецтво періоду національного духовного становлення (з 1987 р.).

## **8. Методи навчання**

Курс містить два змістові модулі, передбачає проведення лекційних і практичних (семінарських) занять, а також організацію самостійної роботи студентів.

На лекції виносяться теоретичні питання, що забезпечують цілісне розуміння провідних проблем художньої праці та основ дизайну, закладають методологічні та наукові засади для подальшої самостійної роботи.

Семінарські та практичні заняття передбачають дискусії, проведення занять в лабораторних умовах, виготовлення творчих виробів, формування готовності студентів до практичної роботи з дітьми дошкільного віку,



знайомству з технологією традиційного та нетрадиційного малювання, ліплення та конструювання, освоєння нововведень, оволодіння основами образотворчого мистецтва в умовах закладу дошкільної освіти тощо.

## 9. Критерії оцінювання

В основі модульного контролю з основ образотворчого мистецтва з методикою лежить накопичення оцінок (балів) за певний період навчання. Цей період включає різні види діяльності студента: роботу на семінарських заняттях, виготовлення творчих виробів, виконання тестів, модульних контрольних робіт, написання рефератів, підготовку творчих і самостійних завдань та інше. Сума балів виступає в ролі кількісного показника якості роботи кожного студента. За основу оцінювання досягнень студентів використана 100 - бальна шкала.

Модуль 1 - поточного тестування - передбачає відпрацювання студентами матеріалу лекцій, семінарських занять за трьома змістовими модулями, а також проведення тестування наприкінці кожного змістового модуля. Модуль 2 - індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) - передбачає перевірку і захист роботи за певною темою.

## 10. Засоби оцінювання

Методи контролю: усний, письмовий, практичний, програмований.

Принципи контролю за успішністю: пред'явлення єдиних вимог; об'єктивність, систематичність, системність, індивідуальний характер контролю; диференційований контроль.

Функції контролю (контрольна, навчально-виховна, організаторська, розвивальна, стимулювальна, управлінська, діагностична, прогностична).

Форми контролю - усне чи письмове опитування, колоквиум, полілог, семінар, тестування, реферат, презентація, конспектування, складання анотацій, аналіз виготовлених робіт та проведених занять тощо.

Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується у закладі вищої освіти, реєструється з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи.

## 11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100
14	14	14	14	14	15	15	

**Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
82-89	<b>B</b>	добре	
74-81	<b>C</b>		
64-73	<b>D</b>	задовільно	
60-63	<b>E</b>		
35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

## 12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Основи образотворчого мистецтва з методикою» включає: методичний комплекс, який містить опорні конспекти лекцій, плани семінарських і практичних занять, поточні та контрольні тести, індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ), методичні рекомендації до їх виконання, нормативні документи та навчально-методичні посібники.

## 13. Рекомендовані джерела інформації

1. Богатеева З. А. Заняття аппликацией в детском саду/ З. А.Богатеева. – М., 1998.- 224 с.
2. Впевнений старт : Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку // Палітра педагога. – 2012. – № 3. – С. 4–38.
3. Гордієнко С. Квілінгові фантазії до весняних свят // Джміль.-2011.-№1.
4. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутій. — Запоріжжя : ТОВ —ЛПКС|| ЛТД, 2011. – 188 с.
5. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. – [3-є вид.]. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 492 с.
6. Дубовин М.Ф. Ліплення в дитячому садку / М.Ф. Дубовин. – К., 2004. – 128с.
7. Жарретт Л., Ленард Л. Рисунок. Полное руководство / Лорен Жарретт, Лиза Ленард. – М.: «Астрель», 2008. – 416 с.
8. Заняття по изобразительности с детьми 6-7 лет. примерное планирование // Дошкольное воспитание. – 2008. - №5. – С. 23-25.
9. Інформаційно-методичний вісник методичного об'єднання викладачів освітньої галузі «Мистецтво» і «Технології» педагогічних навчальних

- закладів початкового рівня вищої освіти Південного регіону України. – Запоріжжя, 2016.
10. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 144 с.
  11. Комплексные занятия по развитию творческих способностей дошкольников: Метод. пособие / Сост. Корчаловская Н. В. – Ростов на Дону. -2003.
  12. Конструктивна творчість дошкільників /[уклад. Н. О. Творогова]. – Х.: «Основа». – 2011. – 160 с.
  13. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
  14. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
  15. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
  16. Куцакова Л. В. Конструирование и ручной труд в детском саду /Л. В. Куцакова. – М.,- 2008. – 145 с.
  17. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.
  18. Николаидис К. Естественный путь к рисованию / Кимон Николаидис // Пер. с англ. Е.Л. Кудрявцева. – Мн.: «Попурри», 2003. – 208 с.
  19. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.
  20. Пантелеева Л. В. Детское рукоделие / Л.В. Пантелеева. – М., 2004. – 187 с.
  21. Парамонова Л.А. Бумажная пластика / Л. А. Парамонова. – М.: Карапуз, 2003.
  22. Програма розвитку дитини дошкільного віку —Я у Світі|| (нова редакція) : для роботи з дітьми від народження до трьох років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. I. – 430 с.
  23. Програма розвитку дитини дошкільного віку —Я у Світі|| (нова редакція) : для роботи з дітьми від трьох до шести (семи) років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. II. – 520 с
  24. Силко Р.М., Силко Є.М. Розвиток творчого потенціалу майбутніх педагогів-художників за допомогою методу правопівкульного малювання у процесі художньої підготовки. «Молодий вчений» № 2.1 (54.1) лютий, 2018 р. – С.128-131.
  25. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А, Янцур. – К., 2010. – 374с.
  26. Терещенко О.П. Розвиток творчості старшого дошкільника в образотворчій діяльності: Навч.-метод.посіб.до Базової прогр.розв.дитини дошк.віку «Я у Світі » / О.П.Терещенко.-К.:Світлич, 2009.-112с.

- 27.Ткаченко, Н.С. Інтуїтивне малювання як творчий метод у підготовці студентів з академічного рисунку [Текст] / Н. С. Ткаченко ; наук. керівник Р. М. Силко // Традиції та сучасність музично-педагогічної освіти : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. (за міжнар. участі), 4 квіт. 2017 р. / Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, Каф. мист. дисциплін. - Чернігів: Десна Поліграф, 2017. - С. 50-54. - Бібліогр.: с. 53-54.
- 28.Українське дошкілля: програма виховання дітей в дитячому садку / Г. П. Соколовська, Н. М. Міськів, О. І. Білан, Н. І. Романюк, Г. І. Недочитана, та ін. В II ч. – Ч. I. – Львів, 2010. – 92 с.
- 29.Халезова Н.Б. Народная пластика и декоративная лепка в детском саду / Н.Б. Халезова. – М., 2004. – 185с.
- 30.Халезова Н.Б., Курочкина Н.А., Пантюхина Г.В. Лепка в детском саду / Н.Б. Халезова, Н.А. Курочкина, Г.В. Пантюхина. – М., 2006. – 210с.
- 31.Чен Н. В. Замечательные поделки своїми руками / Н. В. Чен. –Х., 2007. – 157 с.
- 32.Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М.Чернецова. – М., 2002. – 528с.
- 33.Шульга Л. Зимова казка від Зубної Щіточки // Джміль.-2011.-№4.
- 34.Шульга Л. Пальчиковий живопис // Джміль.-2011.-№2
- 35.Шульга Л. Подуй в соломинку – намалюй картину // Джміль.-2011.-№1.
- 36.Шульга Л.М. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання / Л. М. Шульга - К., 2005.
- 37.Шульга Л.М.Барвіста радість (Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання) / Л. М. Шульга - Запоріжжя., 2012.
- 38.Щеглова О. Оригами / О. Щеглова. – Донецьк, 2007.
- 39.Эдвардс Б. Откройте в себе художника / Бетти Эдвардс // Пер. с англ. П.А. Самсонов. – 3 изд. – Мн.: ООО «Попурри», 2004. – 240 с.

Нормативна база: освітньо-професійна програм, освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОПП,ОКХ), джерела Інтернет, книжковий фонд бібліотеки МДУ, читальних залів.

- 1) <http://doshkilnyk.in.ua/>
- 2) <http://mon.gov.ua/>
- 3) <http://pedpresa.ua/>
- 4) <http://www.ukrosvita-rating.com/>
- 5) <http://www.pedrada.com.ua/>

# НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

(програмовий зміст)

## ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ТА ІСТОРІЯ ЙОГО РОЗВИТКУ

### **Тема 1. Образотворче мистецтво – специфічна форма відображення дійсності.**

Мистецтво як форма суспільної свідомості, спосіб відображення життя, думок і почуттів творця в художніх образах. Візуальність і систематичність – провідні риси художніх образів в образотворчому мистецтві. Функції мистецтва в суспільстві. Естетична і гедоністична функції – унікальна прерогатива мистецтва. Художній образ як форма художнього мислення в мистецтві, його властивості. Художній метод як спосіб образного мислення в мистецтві. Твір мистецтва як результат художньої творчості. Єдність змісту і художньої форми в творах реалістичного мистецтва.

Історичний характер мистецтва. Періодизація художнього процесу. Художні епохи та напрямки в мистецтві минулого. Художні напрями в образотворчому мистецтві ХХ століття.

### **Тема 2. Види і жанри образотворчого мистецтва .**

Живопис – ілюзійно-просторове зображення предметів і явищ навколишнього світу на площині за допомогою кольорових матеріалів. Універсальні можливості живопису в зображенні дійсності. Різноманітність технік і прийомів живопису. Засоби художньої виразності живопису. Види і жанри живопису. Особливості створення художнього образу в рамках кожного жанру та синтез теорії в мистецтві живопису. Характеристика жанрів, доступних розумінню дітей дошкільного віку.

Графіка – мистецтво малюнка. Малюнок як основа всіх видів образотворчого мистецтва. Види малюнка графіки за способами створення та функціональним призначенням. Специфічні засоби художньої виразності в ілюстраціях до дитячих книг. Становлення і розвиток художньої ілюстрації для дітей. Видатні художники-ілюстратори дитячих книг.

Скульптура – об'ємне втілення художньої форми в реальному просторі. Трьохмірність скульптури. Зображувальні можливості і техніки обробки матеріалів скульптури. Способи створення образів скульптури. Пластичне або силуетне моделювання скульптури. Засоби виразності скульптури. Типи, види і жанри скульптури.

Архітектура – вид мистецтва, метою якого є створення споруд, що відповідають утилітарним і духовним потребам людей, включаючи естетичні. Єдність техніко-економічної, утилітарної та художньо-естетичної сторін в архітектурі. Основні вимоги до архітектури: міцність, доцільність, краса. Засоби художньої виразності архітектури. Синтез архітектури з живописом, скульптурою, декоративно-прикладним мистецтвом, її домінуюча роль у

визначенні стилю (класичний, романський, готичний, ренесанс, бароко, класицизм, функціоналізм, конструктивізм тощо). Типи архітектури.

Основні вимоги до творів декоративно-прикладного мистецтва: доцільність, зручність форм та відповідність декору утилітарному призначенню виробу. Відображення рис національних традицій у формі предметів, матеріалах, техніках їх обробки, в художніх, сюжетних та орнаментальних мотивах, кольорах творів декоративно-прикладного мистецтва. Різноманітність творів українського декоративно-прикладного мистецтва, їх зв'язок із фольклором, усною народною творчістю. Творчі напрями розвитку сучасного українського декоративно-прикладного мистецтва: художні промисли та індивідуальна творчість майстрів. Багатоплановість підходів до розподілу творів декоративно-прикладного мистецтва на види. Класифікація декоративно-прикладного мистецтва за показниками: матеріал, технологічні особливості обробки, функціональне призначення. Характеристика найпоширеніших видів українського декоративно-прикладного мистецтва: кераміка, вишивка, художнє різьблення, килимарство і ткацтво, декоративний розпис, писанкарство, народна іграшка.

### **Тема 3. Віхи розвитку зарубіжного образотворчого мистецтва.**

Мистецтво стародавнього світу: Єгипту, Греції, Риму, його видові, жанрові та зображувальні особливості. Мистецтво Середньовіччя, його релігійний зміст і символічний характер. Поєднання різних видів образотворчого мистецтва під егідою середньовічних храмів. Мистецтво епохи Відродження. Реалістичні та гуманістичні тенденції в мистецтві Відродження. Видатні майстри епохи: Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело Буонарроті, Тиціан та інші.

Мистецтво XVII – XVIII століть. Формування національних художніх шкіл: голландської, фламандської, іспанської, французької. Розвиток реалістичних жанрів: побутового, портретного, пейзажного, натюрморту. Видатні художники періоду (Рембрандт, Рубенс, Веласкес, Пуссен та ін.). Мистецтво XIX – XX століть. Романтизм початку XIX століття. Боротьба за реалістичне відображення дійсності. Провідні художники: Ф.Гойя, Е.Делакруа, К.Коро, Г.Курбе, Ж.Ф.Мілле.

Формування упадницьких настроїв у мистецтві другої половини XIX століття. Французький імпресіонізм (Е.Дега, К.Моне, К.Піссарро, О.Ренуар). Розвиток формалістичних тенденцій на межі XIX – XX століть, їх різноманітність і багатоплановість у XX столітті (С.Далі, В.Кандінський, К.Малевич, П.Пікассо, Дж. Поллак, М.Ротко та інші).

Реалістичне мистецтво XX століття.

### **Тема 4. Українське образотворче мистецтво від княжої доби до XX століття.**

Початки українського образотворчого мистецтва. Мистецтво Києва та Чернігова. Видатні пам'ятки мистецтва цього періоду: Десятинна церква, Софія Київська, Золоті ворота, Велика церква Печерської лаври та інші.

Галицько-Волинське мистецтво. Синтез візантійсько-романського стилю в західноукраїнській архітектурі. Малярство та золотарство. Мистецтво середньої доби. Поступове проникнення готики в культове будівництво, оборонні церкви, середньовічні замки.

Ренесанс в Україні. Бароко, рококо і класицизм у мистецтві України.

Українські таланти на російській землі: В.Боровиковський, М.Козловський, А.Лосенко, Т. Шевченко та інші. Розвиток творчості художників на національній основі: М.Бойчук, С.Васильківський, О. Кульчицька, О.Сластіон, І.Труш та інші. Перші мистецькі виставки в Україні.

Українське образотворче мистецтво на початку ХХ століття та в період національного відродження (1917-1933 р.). Асоціація незалежних митців АНУМ (1930 р.).

Мистецтво тоталітарного панування соцреалізму (1933 – 1956 рр.). Образотворче мистецтво періоду стихійного піднесення духу національного опору (1956 – 1967 рр.).

Мистецтво періоду національного духовного становлення (з 1987 р.).

### **Тема 5. Анатомо-фізіологічні особливості дітей дошкільного віку та психологічні механізми розвитку образотворчої діяльності.**

Розвиток дрібної мускулатури рук, координації, точності, плавності, ритмічності рухів, становлення зорового контролю за зображувальними діями як умова становлення зображень у дітей.

Нормальне функціонування зорового апарату – запорука успіху в розвитку образотворчих здібностей.

Сприймання краси у різних формах її існування як базова основа розвитку образотворчої діяльності дітей. Розвиток сприймань у напрямку збагачення пізнавального і естетичного досвіду дитини та уточнення її уявлень про різні предмети і явища. Особливості обстеження предметів перед їх зображенням. Розвиток мислення, пам'яті, уяви як основа формування образотворчих здібностей у дітей.

Процес становлення образотворчої діяльності дітей у сукупності її складових елементів: мотиви, операційні дії, результат.

### **Тема 6. Поняття про художньо-творчі здібності та їх розвиток у дітей.**

Суспільна природа здібностей, участь у діяльності як провідна умова їх розвитку. Здібності і задатки. Структура образотворчих здібностей. Психолого-педагогічні дослідження проблем розвитку образотворчих здібностей (М.Волков, Є.Ігнат'єв, Т.Казакова, В.Кириєнко, В.Котляр, Г.Підкурганя, Н.Сакуліна, Б.Теплов, Є.Фльоріна, Н.Халезова та інші). Періодизація розвитку образотворчих здібностей у перед дошкільному та дошкільному віці (Н.Сакуліна). Організоване, систематичне навчання як спосіб прискорення розвитку образотворчих здібностей дітей.

Своєрідність творчості в образотворчій діяльності дитини дошкільного віку. Особливості художніх образів дітей дошкільного віку. Суб'єктивні умови

розвитку творчості дітей. Динаміка розвитку творчих здібностей. Засоби розвитку творчості дітей в образотворчій діяльності.

### **Тема 7. Проблема інтересу до образотворчої діяльності та шляхи його розвитку.**

Роль інтересу в навчанні дітей дошкільного віку. Психолого-педагогічна характеристика інтересу. Структура інтересу. Особливості інтересу до зображувальної діяльності. Показники активного, різностороннього і відносно стійкого інтересу до образотворчої діяльності. Шляхи формування інтересу до образотворчої діяльності у дітей старшого дошкільного віку.

### **Тема 8. Образотворча діяльність як фактор і середовище розвитку особистості.**

Створення освітнього середовища у дошкільному закладі засобами образотворчого мистецтва: оформлення приміщення та обладнання педагогічного процесу. Використання «законів краси та гармонії» у творенні цілісного архітектурного ансамблю дитячого садка. Відбір творів образотворчого мистецтва для оформлення інтер'єру. Кольорове та світлове рішення інтер'єру.

Створення «картини галерей», експозицій дитячої творчості, кімнат-студій зображувальної діяльності, «музеїв», «світлиць» тощо. Обладнання для занять образотворчою діяльністю. Різноманітність зображувальних матеріалів – важлива передумова розвитку творчості дітей. Ознайомлення з виразними можливостями матеріалів – головна мета педагога. Опанування різними зображувальними техніками – умова зростання зацікавленості дітей зображувальною діяльністю.

## **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ТА ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ В РІЗНИХ ВИДАХ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

### **Тема 9. Альтернативні програми навчання дітей образотворчій діяльності.**

Значення програм для забезпечення систематичного і різнобічного художньо-естетичного розвитку дітей. Врахування при укладанні програм провідних принципів і положень розбудови системи національної освіти: демократизації суспільних відносин, гуманізація цілей і принципів педагогічної роботи з дітьми, диференційованого підходу до процесу навчання, виховання і розвитку особистості, посилення естетичного та національного компонентів у змісті і засобах художньо-естетичного виховання.

Історичний огляд програм з образотворчого мистецтва. Програми «Малюємо», «Дитина», «Українське довкілля», «Я у Світі», авторські програми, їх зміст, структура, співвідношення навчання і творчості в розвитку образотворчих здібностей. Феномен «краси мистецтва» та власна діяльність в зображувальних матеріалах, як основа змісту програми з образотворчого мистецтва для дітей раннього віку.



### **Тема 10. Види образотворчої діяльності та їх взаємозв'язок.**

Малювання, ліплення, аплікація, художнє конструювання – види занять зображувальної діяльності, де образ створюється властивими кожному з них засобами виразності. Особливості їх змісту і технік зображення. Взаємозв'язок різних видів образотворчої діяльності на основі спільного змісту робіт (Т.Казакова, Т.Комарова). Нові підходи до класифікації видів образотворчої діяльності: малювання, ліплення, декоративно-прикладна діяльність, архітектурна діяльність дошкільників (О.Дронова, Г. Сухорукова, Л.Янцур). Спеціальні заняття по ознайомленню дітей з образотворчим мистецтвом, їх характеристика, спрямовання.

### **Тема 11. Методи і прийоми розвитку дитини в образотворчій діяльності.**

Методи і прийоми навчання як провідні категорії дидактики, їх співвідношення і взаємозв'язок у вирішенні мети і завдань заняття. Різноманітність підходів до класифікації методів і прийомів: за джерелом і способами отримання знань, за активністю здобуття знань та ін. Зміст різноманітних груп методів і прийомів у процесі навчання дітей образотворчої діяльності та вимоги до них (наочних, словесних, ігрових, практичних тощо). Спрямування методів на активізацію суб'єктних взаємин в процесі навчання образотворчої діяльності.

Поєднання різних методів і прийомів в реальному педагогічному процесі, їх вибір залежно від мети, завдань навчання, віку та досвіду дітей. Недопустимість формалізму на заняттях із зображувальної діяльності.

### **Тема 12. Форми організації образотворчої діяльності.**

Заняття, художнє експериментування, самостійна образотворча діяльність, гуртки, студії, школи, екскурсії як основні форми організації образотворчої діяльності в дошкільному навчальному закладі.

Типи і види занять, гігієнічні та естетичні вимоги до їх проведення. Структура і тривалість занять.

Художнє експериментування як спосіб пізнання виражальних властивостей зображувальних матеріалів, спосіб організації художньо-пошукової діяльності дітей та художнього самопізнання. Самостійна образотворча діяльність (СОД) як засіб самовираження і самореалізації дітей в різних видах образотворчої діяльності. Формування мотивів самостійної образотворчої діяльності. Взаємозв'язок СОД з грою та іншими видами художньо-творчої діяльності (словесного, театральнo-драматизаційного, музично-ритмічного), святами та розвагами в дошкільному навчальному закладі. Джерела СОД та місце в режимі дня дошкільного навчального закладу. Обладнання мистецького центру для занять СОД. Характер СОД (відтворюючий і творчий). Прийоми непрямого педагогічного керівництва СОД, способи підвищення її якості і продуктивності. Індивідуальна робота, керівництво нею, планування. Організація в ДНЗ студій образотворчого мистецтва, гуртків, шкіл для поглибленої роботи з дітьми за їх виробом і

уподобаннями для розвитку художньо-естетичних інтересів і творчих здібностей.

### **Тема 13. Розвиток у дітей здібностей до сприймання творів образотворчого мистецтва.**

Своєрідність сприймання світу художниками як здатність уважно підмічати все звичайне, виразне і типове і відобразити його у своїх творах. Сприймання краси навколишнього світу у різних проявах її існування як засіб розвитку образотворчої діяльності дітей на основі здобутого ними пізнавального і естетичного досвіду. Естетичне сприймання дійсності: формування вміння бачити, емоційно відгукуватись, усвідомлювати красу та естетичні якості різноманітних об'єктів і явищ дійсності: природи, людини, взаємин людей, побуту, матеріального та соціального оточення тощо. Форми і методи організації естетичного сприймання дійсності. Розвиток навичок естетичного сприймання, розуміння та елементарної оцінки художніх образів в творах образотворчого мистецтва. Формування уявлень про особливості образної мови різних видів образотворчого та декоративного-прикладного мистецтва, розуміння ролі виражальних засобів у створенні художнього образу, передачі певного стану, характеру, настрою героїв, творів мистецтва в цілому.

Форми роботи по ознайомленню дітей з творами образотворчого мистецтва (живопису, скульптури, графіки, архітектури і декоративно-прикладного мистецтва) : екскурсії до музеїв на художні виставки, спеціальні і комплексні заняття, виставки тематичні і однієї картини, зустріч з художниками тощо.

Методи ознайомлення дітей із творами образотворчого мистецтва: попередні спостереження, що відповідають змісту творів, бесіди за змістом і засобами художньої виразності творів, використання поетичних та музичних творів як тематичних паралелей при сприйманні для поглиблення розуміння творів, художні розповіді педагога і дітей про твори мистецтва, ретроспектива, наочне моделювання тощо.

Методи активізації особистого ставлення та вираження емоційного переживання творів образотворчого мистецтва: елементарний художній аналіз, емоційна естетична оцінка, художні описи і розповіді, виконання образотворчих робіт на основі творів художників.

### **Тема 14. Особливості методики зображувальної діяльності в групах раннього віку.**

Особливості зображувальної діяльності дітей третього року життя. Перехід від до зображувального до зображувального періоду. Вирішення основного завдання – залучення дітей до діяльності і зацікавлення їх зображувальною діяльністю. Особливості методики навчання дітей раннього віку зображувальній діяльності. Методи навчання: метод «пасивних рухів» (Є.Фльоріна), «метод співтворчості», «метод домальовування» (Т.Казакова). Використання ігрових ситуацій, ігрових прийомів у навчанні дітей раннього віку зображувальній діяльності.

## **Тема 15. Методика організації зображувальної діяльності на етапі дошкільного дитинства.**

Особливості зображувальної діяльності дітей четвертого-п'ятого років життя. Вирішення основного завдання – озброєння технічними вміннями і навичками в різних зображувальній діяльності. Особливості методики проведення занять з дітьми молодшого і середнього дошкільного віку. Зацікавленість дітей процесом роботи. Позитивна оцінка дитячих робіт.

Особливості зображувальної діяльності дітей шостого року життя. Вирішення основного завдання – створення художнього образу. Ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з різними матеріалами, техніками, можливостями використання різних виразних засобів для створення художнього образу. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи і робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

Проблема виховання і навчання дітей у різновікових групах дитячих садків на сучасному етапі.

Особливості зображувальної діяльності у різновіковій групі. Форми організації навчання дітей зображувальній діяльності у різновіковій групі. Використання фактору взаємонавчання старших і менших дітей – основа формування інтересу до зображувальної діяльності дошкільників у групах із змішаним віковим складом.

Особливості обдарувань дошкільників у сфері образотворчої діяльності. Форми роботи з обдарованими дітьми з образотворчої діяльності в дошкільному закладі звичайного типу. Спеціалізований дитячий садок для художньо обдарованих дітей.

## **Тема 16. Малювання як засіб особистісного розвитку дитини.**

Культурно-історична та психолого-педагогічна характеристика малювання. Малюк як форма спілкування, самовираження, самовизначення. Дослідження змісту малюнків дітей дошкільного віку. Етапи розвитку малюнку. Різні підходи до класифікації видів малювання у дошкільників. Мистецтво живопису та графіки у педагогічних технологіях розвитку малювання. Методика ознайомлення дітей з живописом.

Навчальне та довір'яне малювання, їх психолого-педагогічна цінність. Мета і зміст навчального малювання. Види занять. Пейзажний жанр живопису у педагогічних технологіях розвитку пейзажного малювання. Етапи розвитку образу людини у малюнку. Портретний жанр живопису як основа особистісно-розвиваючої технології. Методика розвитку сюжетного малювання на основі соціально-побутового жанру живопису.

Мистецтво книжкової ілюстрації у педагогічній технології ілюстративного малювання. Різноманітність технік малювання як основа створення художнього образу.

## **Тема 17. Розвиток особистості дитини в процесі занять з ліплення.**

Психолого-педагогічна та культурно-історична характеристика ліплення. Мистецтво скульптури у педагогічній технології розвитку ліплення. Методи ознайомлення дітей з мистецтвом скульптури. Зміст дитячого ліплення. Етапи розвитку ліплення. Специфіка ліплення як виду образотворчої діяльності дошкільників. Показники готовності дитини до діяльності. Виразні засоби ліплення. Обладнання та матеріали для ліплення. Технічні прийоми ліплення. Методи педагогічного супроводження занять з ліплення. Особливості техніки ліплення. Пластичний спосіб як основа виразного образу в ліпленні. Конструктивний та комбінований способи та їх значення у розвитку особистості дитини. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для ліплення (глина, пластилін, віск, тісто). Методика навчання різними видами ліплення скульптури людини, тварин. Види занять з ліплення: за зразком вихователя, з природи, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

**Тема 18. Методи та прийоми педагогічного супроводження занять аплікацією в ДНЗ.** Специфіка аплікації як виду образотворчої діяльності дошкільників. Роль інтересу в навчанні дітей аплікації. Способи формування у дітей інтересу до аплікації. Елементи виразності аплікації. Обладнання та матеріали для аплікації. Технічні прийоми аплікації. Методика аплікації у різних за віком групах. Створення предметних, сюжетних та сюжетно-тематичних аплікацій. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для аплікації (папір, тканина, природний тощо). Методика навчання різними видами аплікації: предметна, сюжетна, декоративна. Види занять з аплікації : за зразком вихователя, з природи, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи.

**Тема 19. Особистісно-розвивальна спрямованість конструктивно-моделюючої діяльності.**

Своєрідність конструювання, його зв'язок з грою. Види конструювання: технічне, художнє. Принципи художнього конструювання. Дитяче експериментування з різними предметами та матеріалами. Етапи конструювання. Розвиток дитини в процесі конструювання з різних матеріалів. Розвиток творчих здібностей дитини в процесі конструювання з природного та викидного матеріалу. Необхідні матеріали та інструменти. Прийоми виготовлення виробів з різноманітних матеріалів. Оформлення готових робіт. Техніка безпеки.

Засоби виразності художнього конструювання. Послідовність оволодіння дітьми різними видами конструювання. Методика конструювання в різних за віком групах. Конструктивні і декоративні властивості різних природних матеріалів. Способи заготівлі природних матеріалів, технологія їх обробки. Підготовка матеріалу до роботи. Інструменти та приладдя для виготовлення

іграшок: шило, ножиці, ніж, голка, олівці, фарба, клей, щипці. Техніка безпеки. Допоміжні матеріали: папір, дрiт, нитки, пластилін Непридатний матеріал (раніше вживані матеріали та предмети – катушки, сiрникові коробки, інше упакування), його конструктивні можливості. Особливості роботи з різними матеріалами. Поєднання готових форм без зміни. Часткова зміна готових форм. Пошуки нових технологічних і конструктивних вирішень – фігурки тварин, іграшкові меблі, транспорт. Способи декорування виробів, відповідність декору конструкції, художня образність, емоційна виразність. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для конструювання (будівельний, папір, природний, викидний тощо). Методика навчання різними видами конструювання. Види занять з конструювання : за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

### **Тема 20: Альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності в ДНЗ.**

Значення планування з образотворчої діяльності для формування базису особистісної культури дошкільників. Провідні принципи планування роботи з образотворчої діяльності: неухильне виконання всіх розділів програми; врахування сезонності та вражень від оточуючого життя; врахування принципів дидактики ( доступності, поступовості, повторності) для формування образотворчих умінь і навичок; взаємозв'язок різних видів образотворчої діяльності; зв'язок з іншими розділами програми. Різні підходи до планування. Види планів, які використовуються в сучасних ДНЗ (річний, перспективний). Перспективне і календарне планування. Аналіз і облік роботи з образотворчого мистецтва – основа неформального зацікавленого підходу до організації навчання.

### **Тема 21: Перспективність і наступність в організації образотворчої діяльності в ДНЗ та школі.**

Необхідність наступності в роботі дитячого садка і школи з образотворчої діяльності. Характеристика завдань навчання з образотворчої діяльності у дитячому садку і першому класі школи. Перспективність і наступність - принципи неперервності освіти. Сутність перспективності і наступності в освітній роботі з розділу «Образотворче мистецтво». Напрями, форми і методи реалізації перспективності і наступності.

Наступність в змісті навчання образотворчої діяльності в дитячому садку і початковій школі. Порівняльний аналіз змісту програми з розділу «Образотворче мистецтво» в старшій групі і першому класі. Своєрідність організації і методики проведення занять з образотворчої діяльності в старшій групі та уроків образотворчого мистецтва в першому класі. Формування самостійності, творчості і навичок навчальної діяльності.

Перспективність і наступність - принципи неперервності освіти. Сутність перспективності і наступності в освітній роботі з розділу «Образотворче мистецтво». Напрями, форми і методи реалізації перспективності і наступності.

### **Тема 22: Спільна робота ДНЗ та сім'ї та робота з обдарованими дітьми з питань організації образотворчої діяльності дошкільників.**

Мета, завдання і методи розвитку дитини засобами образотворчої діяльності в сім'ї. Форми і методи педагогічного і взаємодії ДНЗ з родинами з питань художньо-естетичного розвитку дітей. Значення спільних вимог сім'ї і дитячого садка для формування творчих здібностей дітей, формування у них естетичних почуттів, зображувальних вмінь і навичок. Форми роботи дитячого садка з сім'єю з образотворчої діяльності: батьківські збори, консультації для батьків, батьківські куточки, день відкритих дверей, виставки дитячих робіт, виставка творів образотворчого мистецтва і т. ін. Робота з сім'єю по підготовці дітей до школи з образотворчого мистецтва.

Особливості обдарування дошкільників у сфері образотворчої діяльності. Форми роботи з обдарованими дітьми з образотворчої діяльності в дошкільному закладі звичайного типу. Спеціалізовані дитячі садки: для художньо обдарованих дітей, національний дитячий садок, дошкільний заклад інтелектуально-естетичного розвитку дітей, поглибленого вивчення мистецтва.

### **Тема 23: Інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей.**

Поняття про інноваційну пошукову діяльність. Інноваційно-пошукові напрями в галузі образотворчої діяльності. Нетрадиційні техніки образотворчої діяльності. Поняття про інноваційну діяльність. Інноваційні тенденції в організації образотворчої діяльності дошкільників. Передовий педагогічний досвід на сторінках «Дошкільного виховання», «Палітри педагога», «Джміль», «Мистецтво і освіта». Методична робота з образотворчого мистецтва: державна, регіональна, місцева. Мета, зміст і форми методичної роботи. Форми методичної роботи в дошкільному закладі. Інспектування дитячого садка з розділу «Образотворче мистецтво». Завдання тематичної перевірки. Форми і методи перевірки. Збір, аналіз, узагальнення і оформлення акту тематичної перевірки. Поєднання контролю з дієвою допомогою педагогічним колективам.

**МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра дошкільної освіти

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ  
ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ  
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ПО.Н.05 ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОДИКОЮ**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма \_\_\_\_\_ Дошкільна освіта \_\_\_\_\_  
(назва)

спеціальність \_\_\_\_\_ 012 Дошкільна освіта \_\_\_\_\_  
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація \_\_\_\_\_  
(назва спеціалізації)

факультет \_\_\_\_\_ філології та масових комунікацій \_\_\_\_\_  
(назва факультету)

2019 – 2020 рік

Методичний супровід до робочої програми Основи образотворчого мистецтва з методикою  
(назва навчальної дисципліни)

для студентів ОПП Дошкільна освіта  
спеціальністю 012 Дошкільна освіта

Розробники: Березіна О.О., к.п.н., доцент кафедри дошкільної освіти  
Сьськова Т.Л., к.п.н., доцент кафедри дошкільної освіти

---

---

---

---

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)



## Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма з навчального курсу «Основи образотворчого мистецтва з методикою» розроблена для студентів IV курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є процес формування у студентів знань відповідно до змісту образотворчої діяльності, вмінь та навичок, необхідних для проведення роботи з образотворчої діяльності з дошкільниками.

**Міждисциплінарні зв'язки.** Навчальний матеріал курсу спирається на базові положення дошкільної педагогіки, загальної та дитячої психології про роль діяльності у розвитку особистості дитини-дошкільника та психологію творчості про специфіку дитячої художньо-конструктивної творчості та особливості її активного розвитку.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку.

Змістовий модуль 2. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини в різних видах образотворчої діяльності

**Мета навчальної дисципліни** «Основи образотворчого мистецтва з методикою»: підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до здійснення художньо-естетичного виховання і різнобічного розвитку дітей дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності.

**Основні завдання курсу:**

- ознайомлення студентів з особливостями розвитку у дошкільників творчих здібностей і шляхів формування у них інтересу до різних видів образотворчої діяльності;
- оволодіння різноманітними техніками в галузі декоративного розпису, скульптури, аплікації, конструювання і засвоєння методики залучення дошкільників до образотворчої діяльності;
- активізація потреби у саморозвитку щодо власної компетентності в теорії та практиці образотворчого мистецтва;
- залучення студентів до науково-дослідної роботи в галузі образотворчої діяльності дошкільників;
- розвивати творчу особистість майбутнього вихователя і виховувати у неї потребу в саморозвитку і самоосвіті.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

**знати :**

- специфіку відображення дійсності в образотворчому мистецтві, його функції в суспільстві, види, жанри і засоби художньої виразності в різних видах образотворчого мистецтва;
- особливості розвитку у дітей дошкільного віку образотворчих здібностей і шляхи формування їх творчості в різних видах образотворчої

діяльності;

- альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності, напрями інноваційно-пошукової діяльності педагога в галузі цієї методики.

**вміти :**

- виконувати мистецький аналіз творів образотворчого мистецтва і здійснювати їх відбір для дітей дошкільного віку;

- залучати дітей до кращих здобутків світового і національного мистецтва, розвивати вміння сприймати художні образи у творах мистецтва;

- володіти різноманітними техніками в галузі декоративних розписів, скульптури, аплікації, витинання та конструювання;

- розвивати художньо-творчі здібності дітей в процесі створення ними різних за змістом художніх образів (предметних, сюжетних, декоративних);

- спрямовувати заняття з образотворчої діяльності на розвиток у дітей естетичних почуттів, формування позитивних моральних якостей особистості, фізичних якостей, необхідних для подальшого навчання образотворчої діяльності та письма в школі;

- спостерігати за творчим процесом дітей, аналізувати продукти їх художньої творчості для виявлення дитячих інтересів, уподобань, обдарованості до занять образотворчою діяльністю та прийняття педагогічно виправданих рішень про шляхи їх художнього розвитку;

- створювати і облаштовувати естетично-повноцінне, різноманітне, динамічне, предметно-розвивальне середовище для занять самостійної образотворчої діяльності, роботи гуртків, художніх майстерень, шкіл;

- складати методичні розробки творчих занять з різних видів образотворчої діяльності;

- в процесі взаємодії з батьками здійснювати інформаційно-просвітницьку діяльність щодо пояснення завдань естетичного виховання дітей, розширення знань про образотворче мистецтво, роз'яснення прийомів і методів організації образотворчої діяльності дітей в сім'ї;

- організовувати та облаштовувати виставки творів образотворчого мистецтва та дитячих творчих робіт;

- вивчати нові видання мистецької психолого–педагогічної та методичної літератури, кращий педагогічний досвід в галузі художньо-естетичного виховання дітей дошкільного віку і впроваджувати їх у власну педагогічну діяльність для забезпечення неперервності росту власної професійної майстерності.

### 3. Програма навчальної дисципліни

#### Змістовий модуль 1. Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку.

Тема 1. Мистецтво – специфічна форма відображення дійсності.

Тема 3. Графіка та живопис.

Тема 2. Види, жанри, виразні засоби образотворчого мистецтва.

#### Змістовий модуль 2. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини в різних видах образотворчої діяльності

Тема 4. Методика керівництва образотворчою діяльністю дошкільників як наука.

Тема 5. Педагогічні умови формування готовності дітей до образотворчої діяльності.

Тема 6. Програмовий зміст і методика керівництва різними видами образотворчої діяльності дітей.

#### Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість балів	
		Денна форма	Заочна форма
1	Розвиток мистецтва від первісної людини до сьогодення	6	2
2	Види і жанри образотворчого мистецтва	4	2
3	Проблема інтересу до образотворчої діяльності та шляхи його розвитку дошкільному віці	4	2
4	Методи і прийоми педагогічного супроводження образотворчої діяльності дітей	4	2
5	Методика організації образотворчої діяльності в групах раннього віку	4	2
6	Методи і прийоми педагогічного супроводження занять з малювання	4	2
7	Малювання як засіб особистісного розвитку дитини старшого дошкільного віку	4	2
8	Методи і прийоми педагогічного супроводження занять з ліплення	4	2
9	Методика проведення занять з конструювання в різних вікових групах		
10	Методика проведення занять з аплікації в ЗДО		
11	Інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей		

12	Метод правопівкульного малювання або інтуїтивний живопис		
<b>Всього</b>		<b>34</b>	<b>16</b>

## СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 1

### Розвиток мистецтва від первісної людини до сьогодення

**Мета:** вивчити особливості розвитку мистецтва у різних історичних період, як зарубіжного образотворчого мистецтва, так і українського образотворчого мистецтва від княжої доби до сучасності.

#### Питання для обговорення

1. Мистецтво первісної людини.
2. Античне мистецтво.
3. Мистецтво середньовіччя.
4. Мистецтво епохи Відродження.
5. Мистецтво Нового часу.
6. Мистецтво ХХ ст.
7. Сучасне мистецтво ХХІ століття.

#### Практичне завдання до семінарського заняття

- Підготувати презентацію або відеоряд на одну з поданих нижче тем.

#### Теми для презентацій:

##### Віхи розвитку зарубіжного образотворчого мистецтва

Тема 1: Мистецтво стародавнього світу: Єгипту, Греції, Риму, його видові, жанрові та зображувальні особливості.

Тема 2: Мистецтво Середньовіччя, його релігійний зміст і символічний характер. Поєднання різних видів образотворчого мистецтва під егідою середньовічних храмів.

Тема 3: Мистецтво епохи Відродження. Реалістичні та гуманістичні тенденції в мистецтві Відродження. Видатні майстри епохи: Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело Буонарроті, Тиціан та інші.

Тема 4: Мистецтво XVII – XVIII століть. Формування національних художніх шкіл: голландської, фламандської, іспанської, французької. Розвиток реалістичних жанрів: побутового, портретного, пейзажного, натюрморту. Видатні художники періоду (Рембрандт, Рубенс, Веласкес, Пуссен та ін.).

Тема 5: Мистецтво XIX – XX століть. Романтизм початку XIX століття. Боротьба за реалістичне відображення дійсності. Провідні художники: Ф.Гойя, Е.Делакруа, К.Коро, Г.Курбе, Ж.Ф.Мілле.

Тема 6: Формування упадницьких настроїв у мистецтві другої половини XIX століття. Французький імпресіонізм (Е.Дега, К.Моне, К.Піссарро, О.Ренуар).

Тема 7: Розвиток формалістичних тенденцій на межі XIX – XX століть, їх різноманітність і багатоплановість у XX столітті (С.Далі, В.Кандінський, К.Малевич, П.Пікассо, Дж. Поллак, М.Ротко та інші).

Тема 8: Реалістичне мистецтво XX століття.

### Українське образотворче мистецтво від княжої доби до XXI століття

Тема 9: Початки українського образотворчого мистецтва. Мистецтво Києва та Маріуполя. Видатні пам'ятки мистецтва цього періоду: Десятинна церква, Софія Київська, Золоті ворота, Велика церква Печерської лаври та інші.

Тема 10: Галицько-Волинське мистецтво. Синтез візантійсько-романського стилю в західноукраїнській архітектурі. Малярство та золотарство. Мистецтво середньої доби. Поступове проникнення готики в культове будівництво, оборонні церкви, середньовічні замки.

Тема 11: Ренесанс в Україні. Бароко, рококо і класицизм у мистецтві України.

Тема 12: Українські таланти на іншій землі: В.Боровиковський, М.Козловський, А.Лосенко, Т. Шевченко та інші. Розвиток творчості художників на національній основі: М.Бойчук, С.Васильківський, О.Кульчицька, О.Сластіон, І.Труш та інші. Перші мистецькі виставки в Україні.

Тема 13: Українське образотворче мистецтво на початку XX століття та в період національного відродження (1917-1933 р.). Асоціація незалежних митців АНУМ (1930 р.).

Тема 14: Мистецтво тоталітарного панування соцреалізму (1933 – 1956 рр.). Образотворче мистецтво періоду стихійного піднесення духу національного опору (1956 – 1967 рр.).

Тема 15: Мистецтво періоду національного духовного становлення (з 1987 р.).

Тема 16: Мистецтво сучасності: початок XXI століття.

### **Методичні вказівки:**

#### ***Вимоги до оформлення мультимедійних презентацій***

##### ***1. Вимоги до змісту мультимедійної презентації:***

- відповідність змісту презентації поставленій меті і завданням;
- дотримання прийнятих правил орфографії, пунктуації, скорочень і правил оформлення тексту;
- відсутність фактичних помилок, достовірність представленої інформації;
- лаконічність тексту на слайді;

- завершеність (зміст кожної частини текстової інформації логічно завершено);
- об'єднання семантично пов'язаних інформаційних елементів у групи;
- стислість і лаконічність викладу, максимальна інформативність тексту;
- розташування інформації на слайді (переважно горизонтальне розташування інформації, зверху вниз по головній діагоналі; найбільш важливу інформацію розташовують в центрі екрану; якщо на слайді картинка, напис повинен розташовуватися під нею; бажано форматувати текст по ширині; не допускати «рваних» країв тексту);
- наявність не більше одного логічного наголосу: почервоніння, яскравість, обведення, миготіння, рух;
- інформація подана привабливо, оригінально, привертає увагу.

## ***2. Вимоги до візуального і звукового ряду:***

- використання тільки оптимізованих зображень (наприклад, зменшення за допомогою Microsoft Office Picture Manager, стиснення за допомогою панелі налаштування зображення Microsoft Office);
- відповідність зображень змісту;
- якість зображення (контраст зображення по відношенню до фону; відсутність «зайвих» деталей на фотографії або картинці, яскравість і контрастність зображення, однаковий формат файлів);
- якість музичного ряду (ненав'язливість музики, відсутність сторонніх шумів);
- обґрунтованість і раціональність використання графічних об'єктів.

## ***3. Вимоги до тексту:***

- читання тексту на тлі слайду презентації (текст виразно видно на тлі слайду, використання контрастних кольорів для фону і тексту);
- кегль шрифту повинен бути не менше 20 пунктів;
- використання шрифтів без зарубок (їх легше читати) і не більше 1-2-х варіантів шрифту;
- довжина рядка не більше 36 знаків;
- відстань між рядками усередині абзацу – 1,5, а між абзацами – 2 інтервали;
- підкреслення використовується лише в гіперпосиланнях.

## ***4. Вимоги до дизайну:***

- використання єдиного стилю оформлення;
- відповідність стилю оформлення презентації (графічного, звукового, анімаційного) змісту презентації;
- використання для фону слайду психологічно комфортних тонів;
- фон повинен бути елементом заднього (другого) плану: виділяти, відтіняти, підкреслювати інформацію, розміщену на слайді, але не затуляти її;
- використання не більше трьох кольорів на одному слайді (один для фону, другий для заголовків, третій для тексту);

- відповідність шаблону до представленої теми (в деяких випадках може бути нейтральним);
- доцільність використання анімаційних ефектів.

Кількість сторінок у презентації – від 10 слайдів.

### ***Критерії оформлення освітніх презентацій***

#### ***Основні слайди презентації повинні мати:***

1. Титульний аркуш.
2. Зміст з кнопками навігації (необов'язково).
3. Основні пункти презентації (слайди).
4. Список джерел (до 5 основних).
5. Завершальний слайд.

Примітка: список джерел повинен бути із зазначенням вихідних матеріалів (звідки взято ілюстрації, звуки, тексти, посилання). Крім адреси з Інтернету потрібно ще вказувати і друковані видання.

#### ***Освітні презентації розробляють відповідно до таких критеріїв:***

1. Повнота розкриття теми.
2. Структуризація інформації.
3. Наявність і зручність навігації.
4. Відсутність граматичних, орфографічних і мовних помилок.
5. Відсутність фактичних помилок, достовірність поданої інформації.
6. Оригінальність оформлення презентації.
7. Обґрунтованість і раціональність використання засобів мультимедіа та анімаційних ефектів.
8. Придатність презентації для обраної цільової аудиторії.
9. Грамотність використання кольорового оформлення.
10. Наявність, обґрунтованість і грамотність використання фонового звуку.
11. Розміщення і комплектування об'єктів; єдиний стиль слайдів.
12. Кількість тексту в презентаціях повинна займати близько 35%. В основному на слайді інформацію представлено у вигляді схем, таблиць та діаграм.

## **СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 2**

### **Види і жанри образотворчого мистецтва**

**Мета:** розкрити сутність поняття «образотворче мистецтво», показати його місце і значення в житті кожної людини та розвитку суспільства; подати характеристику художнього образу у мистецтві та розкрити особливості різних видів мистецтва: графіка; живопис;

*архітектура; скульптура; обґрунтувати з джерела змісту образотворчої діяльності дошкільників.*

### **Питання для обговорення**

- 1.Класифікація видів і жанрів мистецтва.
- 2.Художній образ у мистецтві.
- 3.Особливості різних видів мистецтва:
  - графіка;
  - живопис;
  - архітектура;
  - скульптура.
  - декоративно-прикладне мистецтво.
- 4.Види і жанри образотворчого мистецтва, як джерело змісту образотворчої діяльності дошкільників.

**Ключові поняття:** образотворче мистецтво, художній образ, графіка, живопис, архітектура, скульптура.

### **Практичне завдання до семінарського заняття**

- Скласти схему «Види і жанри образотворчого мистецтва».
- Підберіть репродукцію твору живопису, графіки та зробіть художній аналіз твору в письмовій формі: назва, характеристика його ідеї, змісту, засобів художньої виразності.

### **Методичні вказівки:**

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання з самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні зверніть увагу на класифікацію видів і жанрів мистецтва та складіть схему «Види і жанри образотворчого мистецтва».

Розгляньте особливості живопису – ілюзійно-просторове зображення предметів і явищ навколишнього світу на площині за допомогою кольорових матеріалів. Універсальні можливості живопису в зображенні дійсності. Різноманітність технік і прийомів живопису. Засоби художньої виразності живопису. Види і жанри живопису. Особливості створення художнього образу в рамках кожного жанру та синтез теорії в мистецтві живопису. Характеристика жанрів, доступних розумінню дітей дошкільного віку.

Зверніть увагу на графіку – мистецтво малюнка. Малюнок як основа всіх видів образотворчого мистецтва. Види малюнка графіки за способами створення та функціональним призначенням. Скульптура – об’ємне втілення художньої форми в реальному просторі. Трьохмірність скульптури. Зображувальні можливості і техніки обробки матеріалів скульптури. Способи створення образів скульптури. Пластичне або силуетне моделювання скульптури. Засоби виразності скульптури. Типи, види і жанри скульптури.



Зверніть увагу на архітектуру – вид мистецтва, метою якого є створення споруд, що відповідають утилітарним і духовним потребам людей, включаючи естетичні. Єдність техніко-економічної, утилітарної та художньо-естетичної сторін в архітектурі. Основні вимоги до архітектури: міцність, доцільність, краса. Засоби художньої виразності архітектури. Синтез архітектури з живописом, скульптурою, декоративно-прикладним мистецтвом, її домінуюча роль у визначенні стилю (класичний, романський, готичний, ренесанс, бароко, класицизм, функціоналізм, конструктивізм тощо). Типи архітектури.

Основні вимоги до творів декоративно-прикладного мистецтва: доцільність, зручність форм та відповідність декору утилітарному призначенню виробу. Відображення рис національних традицій у формі предметів, матеріалах, техніках їх обробки, в художніх, сюжетних та орнаментальних мотивах, кольорах творів декоративно-прикладного мистецтва. Різноманітність творів українського декоративно-прикладного мистецтва, їх зв'язок із фольклором, усною народною творчістю. Творчі напрями розвитку сучасного українського декоративно-прикладного мистецтва: художні промисли та індивідуальна творчість майстрів. Багатоплановість підходів до розподілу творів декоративно-прикладного мистецтва на види. Класифікація декоративно-прикладного мистецтва за показниками: матеріал, технологічні особливості обробки, функціональне призначення. Характеристика найпоширеніших видів українського декоративно-прикладного мистецтва: кераміка, вишивка, художнє різьблення, килимарство і ткацтво, декоративний розпис, писанкарство, народна іграшка.

Друге питання передбачає характеристику художнього образу у мистецтві.

У третьому питанні розкрийте особливості різних видів мистецтва: графіка; живопис; архітектура; скульптура. У четвертому питанні визначте види і жанри образотворчого мистецтва, як джерело змісту образотворчої діяльності дошкільників.

### **Література основна:**

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

### **Література додаткова:**

Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М.Чернецова. – М., 2002. – 528с.

Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.

## **СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 3**

### **Проблема інтересу до образотворчої діяльності та шляхи його розвитку дошкільному віці**

**Мета:** *Розкрити сутність поняття «інтерес до образотворчої діяльності», показати його місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності визначити способи формування у дітей інтересу до образотворчої діяльності.*

### **Питання для обговорення**

1. Роль інтересу в навчанні дітей образотворчої діяльності.
2. Психолого-педагогічна характеристика інтересу до образотворчої діяльності, його особливості.
3. Способи формування у дітей інтересу до образотворчої діяльності.

**Ключові поняття:** інтерес, образотворче мистецтво, структура інтересу.

### **Практичне завдання:**

1. Скласти схему «Структура інтересу».
2. Випишіть з літератури показники інтересу до образотворчої діяльності у дошкільників.
3. Підготуйте реферат та презентацію за темою: «Українські художники-ілюстратори дитячих книг».

### **Методичні вказівки:**

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні розкрийте роль інтересу в навчанні дітей образотворчої діяльності. У другому питанні визначте психолого-педагогічну характеристику інтересу до образотворчої діяльності, його особливості. Визначте структуру інтересу та показники активного, різностороннього і відносно стійкого інтересу до образотворчої діяльності. Третє питання передбачає розкриття способів та шляхів формування у дітей інтересу до образотворчої діяльності: створення освітнього середовища у дошкільному закладі засобами образотворчого мистецтва: оформлення приміщення та обладнання педагогічного процесу. Використання «законів краси та гармонії» у творенні цілісного архітектурного ансамблю дитячого садка.

Відбір творів образотворчого мистецтва для оформлення інтер'єру. Кольорове та світлове рішення інтер'єру. Створення «картини галерей», експозицій дитячої творчості, кімнат-студій зображувальної діяльності, «музеїв», «світлиць» тощо. Обладнання для занять образотворчою діяльністю. Різноманітність зображувальних матеріалів – важлива передумова розвитку творчості дітей. Ознайомлення з виразними можливостями матеріалів – головна мета педагога. Опанування різними зображувальними техніками – умова зростання зацікавленості дітей зображувальною діяльністю.

#### **Література основна:**

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

#### **Література додаткова:**

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.

### **СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 4**

#### **Методи і прийоми педагогічного супроводження образотворчої діяльності дітей**

**Мета:** *Розкрити специфіку методів і прийомів педагогічного супроводження образотворчої діяльності дітей в дошкільному віці. Показати особливості організації особистісно-розвивального середовища для образотворчої діяльності дітей. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з створення моделі гармонізованого художньо-естетичного, особистісно-розвивального середовища для образотворчої діяльності в ЗДО.*

#### **Питання для обговорення**

1. Види методів та прийомів, їхня характеристика.
2. Добір методів та прийомів педагогічного супроводження образотворчої діяльності дошкільників.

### 3. Організація особистісно-розвивального середовища для образотворчої діяльності.

**Ключові поняття:** метод, прийом, педагогічне супроводження, особистісно-розвивальне середовище.

#### **Практичне завдання**

1. Скласти схему «Методи та прийоми навчання дітей образотворчої діяльності».
2. Складіть і намалюйте структурну модель гармонізованого художньо-естетичного, особистісно-розвивального середовища для образотворчої діяльності в ЗДО.

#### **Методичні вказівки**

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні розкрийте види методів та прийомів, які використовує вихователь в процесі навчання дітей образотворчої діяльності, дайте їх характеристику. Методи і прийоми навчання як провідні категорії дидактики, їх співвідношення і взаємозв'язок у вирішенні мети і завдань заняття. Різноманітність підходів до класифікації методів і прийомів: за джерелом і способами отримання знань, за активністю здобуття знань та ін. Зміст різноманітних груп методів і прийомів у процесі навчання дітей образотворчої діяльності та вимоги до них (наочних, словесних, ігрових, практичних тощо). У другому питанні схарактеризуйте добір методів та прийомів педагогічного супроводження образотворчої діяльності дошкільників відповідно до їх вікових особливостей. Спрямування методів на активізацію суб'єктних взаємин в процесі навчання образотворчої діяльності. Поєднання різних методів і прийомів в реальному педагогічному процесі, їх вибір залежно від мети, завдань навчання, віку та досвіду дітей. Недопустимість формалізму на заняттях із зображувальної діяльності. Третє питання передбачає характеристику організації особистісно-розвивального середовища в ДНЗ для образотворчої діяльності. Зверніть увагу на: створення освітнього середовища у дошкільному закладі засобами образотворчого мистецтва: оформлення приміщення та обладнання педагогічного процесу. Використання «законів краси та гармонії» у творенні цілісного архітектурного ансамблю дитячого садка. Відбір творів образотворчого мистецтва для оформлення інтер'єру. Кольорове та світлове рішення інтер'єру. Створення «картини галерей», експозицій дитячої творчості, кімнат-студій зображувальної діяльності, «музеїв», «світлиць» тощо. Обладнання для занять образотворчою діяльністю. Різноманітність зображувальних матеріалів – важлива передумова розвитку творчості дітей. Ознайомлення з виразними можливостями матеріалів – головна мета педагога. Опанування різними зображувальними техніками – умова

зростання зацікавленості дітей зображувальною діяльністю. Виконайте практичне завдання у зошиті: скласти схему «Методи та прийоми навчання дітей образотворчої діяльності»; складіть і намалюйте структурну модель гармонізованого художньо-естетичного, особистісно-розвивального середовища для образотворчої діяльності в ЗДО.

#### **Література основна:**

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

#### **Література додаткова:**

1. Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
2. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
3. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. - 68с.

### **СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 5**

#### **Методика організації образотворчої діяльності в групах раннього віку**

**Мета:** *Розкрити специфіку методів і прийомів педагогічного супроводження образотворчої діяльності дітей в групах раннього віку. Показати особливості методики організації образотворчої діяльності на другому році та третьому році життя. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з написання конспектів занять з малювання.*

#### **Питання для обговорення**

1. Художній розвиток дитини у пренатальний та немовлячий період.
2. Особливості методики організації образотворчої діяльності на другому році життя.
3. Особливості методики організації образотворчої діяльності на третьому році життя.
4. Види та структура занять з образотворчої діяльності.

**Ключові поняття:** метод, методика, художній розвиток, ранній вік, малювання.

### **Практичне завдання**

Скласти два конспекти занять з малювання для дітей третього року життя та підготувати наочність до їх проведення. Тему обрати самостійно.

### **Методичні вказівки**

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. Готуючись до першого питання зверніть увагу на художній розвиток дитини раннього віку. У другому та третьому питанні розкрийте особливості методики організації образотворчої діяльності на другому та третьому році життя (методи, прийоми, які використовує вихователь в процесі навчання дітей). Особливості зображувальної діяльності дітей третього року життя. Перехід від до зображувального до зображувального періоду. Вирішення основного завдання – залучення дітей до діяльності і зацікавлення їх зображувальною діяльністю. У четвертому питанні розкрийте усі види та структуру занять з образотворчої діяльності в групах раннього віку.. Зверніть увагу на: особливості методики навчання дітей раннього віку зображувальній діяльності; методи навчання: метод «пасивних рухів» (Є.Фльоріна), «метод співтворчості», «метод домальовування» (Т.Казакова). Використання ігрових ситуацій, ігрових прийомів у навчанні дітей раннього віку зображувальній діяльності. Скласти два конспекти занять з малювання для дітей третього року життя та підготувати наочність до їх проведення. Тему обрати самостійно. Конспект заняття скласти за такою схемою:

- Тема.
- Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).
- Матеріали та інструменти.
- Підготовка вихователя.
- Підготовка дітей.
- Хід заняття:
  - вступна частина;
  - основна частина;
  - підсумок заняття.

### **Література основна:**

- 1.Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
- 2.Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей/ В. П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
- 3.Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.
- 4.Методика обученияизобразительнойдеятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ

/ Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

### **Література додаткова:**

1.Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М.Чернецова. – М., 2002. – 528с. 2.Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.

3.Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. - 68с.

## **СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 6**

### **Методи і прийоми педагогічного супроводження занять з малювання**

**Мета:** *Розкрити специфіку малювання в дошкільному віці, показати його місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності та визначити його особливості. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з виготовлення зразків робіт, які можна запропонувати дітям дошкільного віку та написанні конспектів занять.*

### **Питання для обговорення**

1. Специфіка малювання в дошкільному віці.
2. Обладнання та матеріали для малювання.
3. Завдання і зміст розвитку дітей молодшого та середнього дошкільного віку в процесі занять з малювання.
4. Методи педагогічного супроводження занять з малювання дітей молодшого та середнього дошкільного віку.

**Ключові поняття:** метод, прийом, малювання, педагогічне супроводження.

### **Практичне завдання**

Виконайте зразки робіт вихователя з предметного малювання з дітьми молодшого та середнього дошкільного віку та оформіть їх у альбом. Підготуйте конспект заняття до зразків.

### **Методичні вказівки**

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в кому використані свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. Готуючись до першого питання студентам потрібно звернути увагу на специфіку малювання в дошкільному віці. Культурно-історична та психолого-педагогічна характеристика малювання. Малюнок як форма спілкування, самовираження, самовизначення. Дослідження змісту малюнків дітей дошкільного віку. Етапи розвитку малюнку. У другому питанні розкрити особливості матеріалів та інструментів, які необхідні для роботи з малювання. Третє питання спрямоване на розкриття завдань і зміст розвитку дітей молодшого та середнього дошкільного віку в процесі занять з

малювання, які визначено у чинних програмах для ДНЗ. Різні підходи до класифікації видів малювання у дошкільників Четверте питання передбачає визначення змісту методів педагогічного супроводження занять з малювання дітей молодшого та середнього дошкільного віку. Підготуйте конспект заняття до зразків. Конспект заняття скласти за такою схемою:

- Тема.
- Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).
- Матеріали та інструменти.
- Підготовка вихователя.
- Підготовка дітей.
- Хід заняття:
  - вступна частина;
  - основна частина;
  - підсумок заняття.

#### **Література основна:**

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, А. А. Янцур. – К., 2010. – 374 с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей / В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374 с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158 с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т. С. – М.: Просвещение, 1991. – 256 с.

#### **Програми для дошкільних навчальних закладів**

1. Впевнений старт : Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку // Палітра педагога. – 2012. – № 3. – С. 4–38.
2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутій. — Запоріжжя : ТОВ —ЛПСС|| ЛТД, 2011. – 188 с.
3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. – [3-є вид.]. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 492 с.
4. Калуська Л. В. Комплексна програмарозвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 144 с.
5. Українське дошкілля: програма виховання дітей в дитячому садку / Г. П. Соколовська, Н. М. Міськів, О. І. Білан, Н. І. Романюк, Г. І. Недочитана, та ін. В II ч. – Ч. I. – Львів, 2010. – 92 с.
6. Програма розвитку дитини дошкільного віку —Я у Світі|| (нова редакція) : для роботи з дітьми від народження до трьох років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. I. – 430 с.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку —Я у Світі|| (нова



редакція) : для роботи з дітьми від трьох до шести (семи) років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. II. – 520 с

### **Література долаткова:**

- 1.Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с. 2.Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
- 3.Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. - 68с.

## **СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 7**

### **Малювання як засіб особистісного розвитку дитини старшого дошкільного віку**

**Мета:** *Розкрити специфіку малювання в старшому дошкільному віці, показати його місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності та визначити його особливості. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з виготовлення зразків робіт, які можна запропонувати дітям дошкільного віку та написанні конспектів занять.*

### **Питання для обговорення**

1. Особливості малювання як основного виду зображувальної діяльності дітей старшого дошкільного віку.
2. Завдання і зміст розвитку дітей старшого дошкільного віку в процесі занять з малювання.
3. Алгоритм навчання дітей малюванню:
  - у жанрі «пейзаж»;
  - у жанрі «натюрморт»;
  - у жанрі «портрет»;
  - у жанрі «книжкової ілюстрації».
4. Методи педагогічного супроводження занять з малювання дітей старшого дошкільного віку.

**Ключові поняття:** малювання, особистісний розвиток, зображувальна діяльність, пейзаж, натюрморт, портрет, книжкова ілюстрація.

### **Практичне завдання**

Виконайте зразки робіт вихователя з сюжетного малювання з дітьми старшого дошкільного віку та оформіть їх у альбомі. Підготуйте конспект заняття до зразків.

Індивідуальна робота

Скласти для батьків пам'ятку «Як удома забезпечувати інтерес дитини до образотворчого мистецтва і художньої діяльності».

### **Методичні вказівки**

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в кому використані свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. Перше питання передбачає розкриття характеристики особливостей малювання як основного виду зображувальної діяльності дітей старшого дошкільного віку). Навчальне та довільне малювання, їх психолого-педагогічна цінність. Мета і зміст навчального малювання. У другому питанні потрібно звернути увагу на завдання і зміст розвитку дітей старшого дошкільного віку в процесі занять з малювання, які визначено у чинних програмах для ДНЗ. У третьому питанні розкрийте алгоритм навчання дітей малюванню: у жанрі «пейзаж»; у жанрі «натюрморт»; у жанрі «портрет»; у жанрі «книжкової ілюстрації», склавши схему та зазначивши основні етапи навчання. Види занять. Пейзажний жанр живопису у педагогічних технологіях розвитку пейзажного малювання. Етапи розвитку образу людини у малюнку. Портретний жанр живопису як основа особистісно-розвиваючої технології. Методика розвитку сюжетного малювання на основі соціально-побутового жанру живопису.

Мистецтво книжкової ілюстрації у педагогічній технології ілюстративного малювання. Різноманітність технік малювання як основа створення художнього образу. Висвітлюючи четверте питання зверніть увагу на методи педагогічного супроводження занять з малювання дітей старшого дошкільного віку

Виконайте зразки робіт вихователя з сюжетного малювання з дітьми старшого дошкільного віку та оформіть їх у альбомі. Підготуйте конспект заняття до зразків. Конспект заняття скласти за такою схемою:

- Тема.
- Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).
- Матеріали та інструменти.
- Підготовка вихователя.
- Підготовка дітей.
- Хід заняття:
  - вступна частина;
  - основна частина;
  - підсумок заняття.

### **Література основна:**

1. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур А. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г. В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей / В. П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В. П. Котляр, - Запоріжжя, 2001. – 158с.

4.Методика обученияизобразительнойдеятельности и конструированию:  
Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ  
/ Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

### **Програми для дошкільних навчальних закладів**

1. Впевнений старт : Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку // Палітра педагога. – 2012. – № 3. – С. 4–38.
2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутій. — Запоріжжя : ТОВ —ЛПС|| ЛТД, 2011. – 188 с.
3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. – [3-є вид.]. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 492 с.
4. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. – Тернопіль :Мандрівець, 2014. – 144 с.
5. Українське дошкілля: програма виховання дітей в дитячому садку / Г. П. Соколовська, Н. М. Міськів, О. І. Білан, Н. І. Романюк, Г. І. Недочитана, та ін. В II ч. – Ч. I. – Львів, 2010. – 92 с.
6. Програма розвитку дитини дошкільного віку —Я у Світі|| (нова редакція) : для роботи з дітьми від народження до трьох років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. I. – 430 с.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку —Я у Світі|| (нова редакція) : для роботи з дітьми від трьох до шести (семи) років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. II. – 520 с

### **Література додаткова:**

- 1.Чернецова Е. М. Искусство. Словарь-справочник. / Е. М. Чернецова. – М., 2002. – 528с.
- 2.Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
- 3.Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. - 68с.

## **СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 8**

### **Методи і прийоми педагогічного супроводження занять з ліплення**

**Мета:** *Розкрити сутність поняття «ліплення дошкільників», показати його місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності та визначити його особливості. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з виготовлення зразків виробів, які можна виготовити з дітьми дошкільного віку та написанні конспектів занять.*

### **Питання для обговорення**

1. Специфіка ліплення в дошкільному віці. Обладнання та матеріали для ліплення.
2. Завдання і зміст розвитку дітей молодшого та середнього дошкільного віку в процесі занять з ліплення.
3. Завдання і зміст розвитку дітей старшого дошкільного віку в процесі занять з ліплення.
4. Види занять з ліплення.
5. Методика педагогічного супроводження занять з ліплення.

**Ключові слова:** ліплення, метод, прийом, педагогічне супроводження.

### **Практичне завдання:**

Скласти конспект заняття з ліплення для дітей молодшого, середнього або старшого дошкільного віку. Вид, тему, групу обрати самостійно.

### **Методичні вказівки:**

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні потрібно розкрити специфіку ліплення в дошкільному віці, особливості використання обладнання та матеріалів для ліплення. Визначте показники готовності дитини до ліплення. Назвіть виразні засоби ліплення. Друге питання передбачає розкриття завдань і змісту розвитку дітей молодшого та середнього дошкільного віку в процесі занять з ліплення, які визначено у чинних програмах для ДНЗ. У третьому питанні потрібно звернути увагу завдання і зміст розвитку дітей старшого дошкільного віку в процесі занять з ліплення, які визначено у чинних програмах для ДНЗ та записати їх до зошита.

У четвертому питанні схарактеризуйте види занять з ліплення: за зразком вихователя, з натури, з пам'яті, за задумом. Зверніть увагу на формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів., розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

У п'ятому питанні схарактеризуйте методи педагогічного супроводження занять з ліплення відповідно до вікових особливостей дітей та технічні прийоми ліплення. Особливості техніки ліплення. Пластичний спосіб як основа виразного образу в ліпленні. Конструктивний та комбінований способи та їх значення у розвитку особистості дитини. Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для ліплення (глина, пластилін, віск, тісто). Методика навчання різними видами ліплення скульптури людини, тварин.

Конспект заняття з ліплення скласти за такою схемою:

- Тема.
- Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).
- Матеріали та інструменти.
- Підготовка вихователя.

- Підготовка дітей.
- Хід заняття:
- вступна частина;
- основна частина;
- підсумок заняття..

### **Література основна:**

1. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей/ В.П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В.П. Котляр. - Запоріжжя, 201. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструирования: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.
5. Халезова Н.Б., Курочкина Н.А., Пантюхина Г.В. Лепка в детском саду / Н.Б. Халезова, Н.А. Курочкина, Г.В. Пантюхина. – М., 2006. – 210с.
6. Халезова Н.Б. Народная пластика и декоративная лепка в детском саду / Н.Б. Халезова. – М., 2004. – 185с.

### **Програми для дошкільних навчальних закладів**

1. Впевнений старт : Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку // Палітра педагога. – 2012. – № 3. – С. 4–38.
2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутій. — Запоріжжя : ТОВ —ЛПС|| ЛТД, 2011. – 188 с.
3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. – [3-є вид.]. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 492 с.
4. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. – Тернопіль :Мандрівець, 2014. – 144 с.
5. Українське дошкільня: програма виховання дітей в дитячому садку / Г. П. Соколовська, Н. М. Міськів, О. І. Білан, Н. І. Романюк, Г. І. Недочитана, та ін. В II ч. – Ч. I. – Львів, 2010. – 92 с.
6. Програма розвитку дитини дошкільного віку —Я у Світі|| (нова редакція) : для роботи з дітьми від народження до трьох років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. I. – 430 с.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку —Я у Світі|| (нова редакція) : для роботи з дітьми від трьох до шести (семи) років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. II. – 520 с

### **Література додаткова:**

1. Дубовин М.Ф. Ліплення в дитячому садку / М.Ф. Дубовин. – К., 2004. – 128с.
2. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – К., 2002. – 252с.
3. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. - 68с.

## **СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 9**

### **Методика проведення занять з конструювання в різних вікових групах**

***Мета:** Розкрити сутність поняття «конструювання», показати його місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності та визначити завдання і зміст роботи з навчання дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку конструювання. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання в написанні конспектів занять..*

#### **Питання для обговорення**

1. Своєрідність конструювання, його зв'язок з грою.
2. Види конструювання та види занять з конструювання у ДНЗ.
3. Завдання і зміст розвитку дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку в процесі занять з конструювання.
4. Методика проведення занять з конструювання у різних вікових групах.
5. Написати конспект заняття з конструювання (групу, тему обрати самостійно).

**Ключові слова:** конструювання, гра, види конструювання.

#### **Практичне завдання**

1. Виготовити схеми зразків робіт з конструювання для дітей молодшої та середньої групи та оформити їх в альбомі.
2. Виготовити схеми зразків робіт з конструювання для дітей старшого дошкільного віку та оформити їх в альбомі.

#### **Методичні вказівки**

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в кому використані свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні визначте своєрідність конструювання, його зв'язок з грою. Зверніть увагу на: розвиток дитини в процесі конструювання з різних матеріалів; необхідні матеріали та інструменти, прийоми виготовлення виробів з різноманітних матеріалів та оформлення готових робіт і техніку безпеки. У другому питанні визначте види конструювання: технічне, художнє та принципи художнього конструювання, розгляньте дитяче експериментування з різними предметами та матеріалами. Визначте

етапи конструювання та види занять з конструювання у ДНЗ (за зразком вихователя, за умовами, за задумом), зазначте їх особливості. Третє питання передбачає визначення завдань і змісту розвитку дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку в процесі занять з конструювання, які відображено у чинних програмах для ДНЗ. Запишіть їх до зошита. У четвертому питанні потрібно розкрити методику проведення занять з конструювання у різних вікових групах. Звернути увагу на: способи декорування виробів, відповідність декору конструкції, художня образність, емоційна виразність; методику ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для конструювання (будівельний, папір, природний, викидний тощо); методику навчання різним видами конструювання; формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів; розвиток у дітей інтересу до результату роботи; форми аналізу дитячих робіт. До п'ятого питання необхідно написати конспект заняття з конструювання, групу, тему обрати самостійно.

Конспект заняття скласти за такою схемою: Тема.

- Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).
- Матеріали та інструменти.
- Підготовка вихователя.
- Підготовка дітей.
- Хід заняття:
  - вступна частина;
  - основна частина;
  - підсумок заняття.

В процесі виготовлення схем зверніть увагу на вікову групу, програмові завдання, тематику занять.

#### **Література основна:**

1. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
  2. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей/ В.П. Котляр. Навч.посбінник. – Донецьк, 2010. – 374с.
  3. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В.П. Котляр, - Запоріжжя, 201. – 158с.
  4. Комплексные занятия по развитию творческих способностей дошкольников: Метод. пособие / Сост. Корчаловская Н. В. – Ростов на Дону. -2003.
  5. Занятия по изодетельности с детьми 6-7 лет. примерное планирование // Дошкольное воспитание. – 2008. - №5. – С. 23-25.
  6. Куцакова Л. В. Конструирование и ручной труд в детском саду /Л. В. Куцакова. – М.,- 2008. – 145 с.
- Програми для дошкільних навчальних закладів
7. Впевнений старт : Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку //

- Палітра педагога. – 2012. – № 3. – С. 4–38.
8. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутій. — Запоріжжя : ТОВ —ЛПС|| ЛТД, 2011. – 188 с.
  9. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. – [3-є вид.]. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 492 с.
  10. Калуська Л. В. Комплексна програмарозвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 144 с.
  11. Українське дошкілля: програма виховання дітей в дитячому садку / Г. П. Соколовська, Н. М. Міськів, О. І. Білан, Н. І. Романюк, Г. І. Недочитана, та ін. В II ч. – Ч. I. – Львів, 2010. – 92 с.
  12. Програма розвитку дитини дошкільного віку —Я у Світі|| (нова редакція) : для роботи з дітьми від народження до трьох років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. I. – 430 с.
  13. Програма розвитку дитини дошкільного віку —Я у Світі|| (нова редакція) : для роботи з дітьми від трьох до шести (семи) років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. II. – 520 с.

#### **Література додаткова:**

1. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002.
2. Чен Н. В. Замечательные поделки своїми руками / Н. В. Чен. –Х., 2007. – 157 с.
3. Щеглова О. Оригами / О. Щеглова. – Донецьк, 2007.
4. Конструктивна творчість дошкільників /[уклад. Н. О. Творогова]. – Х.: «Основа». – 2011. – 160 с.

### **СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 10**

#### **Методика проведення занять з аплікації в ЗДО**

**Мета:** *Розкрити сутність поняття «аплікація», показати її місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності та визначити завдання і зміст роботи з навчання дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку аплікації Формувати вміння застосовувати теоретичні знання в написанні конспектів занять.*

#### **Питання для обговорення**

1. Особливості аплікації дітей дошкільного віку.
2. Завдання і зміст розвитку дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку в процесі занять аплікацією.
3. Методи педагогічного супроводження занять аплікацією у різних вікових групах.
4. Написати конспект заняття з аплікації.



**Ключові слова:** аплікація, папір, вирізання, наклеювання, педагогічне супроводження, метод, методика.

### **Практичне завдання**

1. В альбомі виготовити зразки аплікації з паперу для другої молодшої групи (5- 6 зразків).
2. В альбомі виготовити зразки аплікації з паперу для середньої групи (5-6 зразків).
3. В альбомі виготовити зразки аплікації з паперу для старшої групи (5-6 зразків).

### **Методичні вказівки**

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні розкрийте особливості аплікації дітей дошкільного віку та визначте роль інтересу в навчанні дітей аплікації і способи формування у дітей інтересу до аплікації. Назвіть елементи виразності аплікації. У другому питанні дайте характеристику завданням і змісту розвитку дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку в процесі занять аплікацією, які відображено у чинних програмах для ДНЗ. Запишіть їх до зошита Третє питання передбачає характеристику методів педагогічного супроводження занять аплікацією у різних вікових групах. Визначте особливості створення предметних, сюжетних та сюжетно-тематичних аплікацій, методику ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для аплікації (папір, тканина, природний тощо). Зверніть увагу на методику навчання різними видами аплікації: предметна, сюжетна, декоративна та види занять з аплікації : за зразком вихователя, з природи, з пам'яті, за задумом. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи та робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. У четвертому питанні ви маєте написати конспект заняття з аплікації. Конспект заняття скласти за такою схемою: Тема.

- Програмовий зміст (навчальні, розвивальні, виховні завдання).
- Матеріали та інструменти.
- Підготовка вихователя.
- Підготовка дітей.
- Хід заняття:
  - вступна частина;
  - основна частина;
  - підсумок заняття.

Перед тим, як виготовляти зразки необхідно ознайомитися з програмовими вимогами щодо аплікації в різних вікових групах та виготовити зразки у альбомі.

### **Література основна:**

1. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей/ В.П. Котляр. Навч.посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей / В.П. Котляр, - Запоріжжя, 201. – 158с.
4. Методика обучения изобразительной деятельности и конструирования: Учеб. пособие для уч-ся пед. училищ / Под ред. Комаровой Т.С. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.

### **Програми для дошкільних навчальних закладів**

1. Впевнений старт : Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку // Палітра педагога. – 2012. – № 3. – С. 4–38.
2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутій. — Запоріжжя : ТОВ —ЛПС|| ЛТД, 2011. – 188 с.
3. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівництво О. В. Проскура та інші. – [3-є вид.]. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 492 с.
4. Калуська Л. В. Комплексна програмарозвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 144 с.
5. Українське дошкілля: програма виховання дітей в дитячому садку / Г. П. Соколовська, Н. М. Міськів, О. І. Білан, Н. І. Романюк, Г. І. Недочитана, та ін. В II ч. – Ч. I. – Львів, 2010. – 92 с.
6. Програма розвитку дитини дошкільного віку —Я у Світі|| (нова редакція) : для роботи з дітьми від народження до трьох років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. I. – 430 с.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку —Я у Світі|| (нова редакція) : для роботи з дітьми від трьох до шести (семи) років / [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – К. : МЦФЕР «Освіта», 2014. – Ч. II. – 520 с

### **Література додаткова:**

1. Огурцова С.В. Дитина в світі культури / С.В. Огурцова. – Донецьк, 2002. – 68с.
2. Богатеева З. А. Заняття апликацией в детском саду/ З. А. Богатеева. – М., 1998.- 224 с.
3. Парамонова Л.А. Бумажная пластика / Л. А. Парамонова. – М.: Карапуз, 2003.

## **СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 11**

**Інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей**

**Мета:** Розкрити сутність поняття «інновація», «інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей», показати її місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності та визначити її особливості. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з виготовлення зразків виробів, які можна виготовити з дітьми старшого дошкільного віку, використовуючи різні нетрадиційні образотворчі техніки та написанні конспектів занять.

### **Питання для обговорення**

1. Поняття про інноваційно-пошукову діяльність.
2. Інноваційно-пошукові напрями в галузі образотворчої діяльності.
3. Нетрадиційні образотворчі техніки.
4. Методика ознайомлення дошкільників з нетрадиційними техніками:
  - а) ліплення з солоного тіста;
  - б) нетрадиційне малювання;
  - в) нетрадиційна аплікація;
  - г) квілінг.
5. Написати конспект заняття з ознайомлення дошкільників з нетрадиційними образотворчими техніками та виготовити зразок вихователя. Групу та тему заняття обрати самостійно.

**Ключові слова:** інноваційно-пошукова діяльність, нетрадиційні техніки, нетрадиційне малювання, нетрадиційна аплікація, квілінг.

### **Практичне завдання**

1. Виготовити зразки виробів, які можна виготовити з дітьми старшого дошкільного віку, використовуючи різні нетрадиційні образотворчі техніки. Схеми зразків оформити у альбомі.
2. Написати конспект заняття з ознайомлення дошкільників з нетрадиційними образотворчими техніками. Групу та тему заняття обрати самостійно.

### **Методичні вказівки**

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі здібності. У першому питанні зверніть увагу на поняття про інноваційно-пошукову діяльність, випишіть з словників його значення. У другому питанні визначте інноваційно-пошукові напрями в галузі образотворчої діяльності, обґрунтуйте їх важливість. Письмово дайте характеристику основних напрямів інноваційно-освітньої роботи в галузі організації образотворчої діяльності дітей. У третьому питанні розкрийте нетрадиційні образотворчі техніки з малювання, ліплення, аплікації, їх особливості. У четвертому питанні розкрийте методи та прийоми, які використовує вихователь в процесі ознайомлення дошкільників з нетрадиційними техніками: ліплення з

солоного тіста; нетрадиційне малювання; нетрадиційна аплікація тощо. Розкрийте інноваційні тенденції в організації образотворчої діяльності дошкільників, скористувавшись передовим педагогічним досвідом на сторінках «Дошкільного виховання», «Палітри педагога», «Джміль», «Мистецтво і освіта». Підготувати конспект заняття з ознайомлення дошкільників з нетрадиційними образотворчими техніками. Групу та тему заняття обрати самостійно.

Серед нетрадиційних технік малювання слід звернути уваги на такі, як:

- Кляксографія,
- Симетричне зображення в техніці "Монотипія",
- Малювання пальцем,
- Малювання аквареллю на вологому тлі,
- Малювання шматочком пластиліну,
- Малювання всією долонею,
- Малювання тампоном із зібганого паперу,
- Продряпування,
- Штампування (штампографія),
- Монотипія,
- Псевдоофорт,
- Малювання квачиком,
- Рельєфний малюнок,
- Малювання зубною щіткою,
- Малювання мильними бульбашками,
- Малювання активованим вугіллям,
- Малювання сіллю та на солі,
- Воскове малювання,
- Ниткографія,
- Малювання на воді (ебру),
- Аерографія (видування через соломинку).

#### **Література основна:**

1. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур А.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, А.А. Янцур. – К., 2010. – 374с.
2. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей/ В.П. Котляр. Навч. посібник. – Донецьк, 2010. – 374с.
3. Терещенко О.П. Розвиток творчості старшого дошкільника в образотворчій діяльності: Навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку «Я у Світі» / О.П. Терещенко. - К.: Світич, 2009. - 112с.
4. Шульга Л.М. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання / Л. М. Шульга - К., 2005.

5. Шульга Л.М. Барвиста радість (Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання) / Л. М. Шульга - Запоріжжя., 2012.

#### **Література додаткова:**

1. Шульга Л. Подуй в соломинку – намалюй картину // Джміль.-2011.-№1
2. Шульга Л. Пальчиковий живопис // Джміль.-2011.-№2
3. Шульга Л. Зимова казка від Зубної Щіточки // Джміль.-2011.-№4
4. Гордієнко С. Квілінгові фантазії до весняних свят // Джміль.-2011.-№1.
5. Пантелеева Л. В. Детское рукоделие / Л.В. Пантелеева. – М., 2004. – 187 с.

### **СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 12**

#### **Метод правописульного малювання або інтуїтивний живопис**

**Мета:** *Розкрити сутність поняття «правописульного малювання», вивчити особливості ефективного методу ознайомлення з візуальним мистецтвом через вивільнення внутрішнього творчого потенціалу, набуття натхнення, розвиток креативного підходу; показати його місце і значення в навчанні дітей образотворчої діяльності. Формувати вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності з інтуїтивного малювання з дітьми старшого дошкільного віку, використовуючи різні нетрадиційні образотворчі техніки та написанні конспектів занять.*

#### **Питання для обговорення**

1. Поняття про інтуїтивний живопис (правописульного малювання).
2. Суть та різниця правописульного малювання від звичайного.
3. Методика проведення занять з правописульного малювання з дітьми дошкільного віку.

**Ключові слова:** інтуїтивний живопис, правописульне малювання, нетрадиційне малювання, лівописульний підхід до малювання.

#### **Практичне завдання**

1. Виготовити зразки малюнків у техніці правописульного малювання, які можна виготовити з дітьми старшого дошкільного віку, використовуючи інтуїтивний живопис. Схеми зразків оформити у альбомі.
2. Написати конспект заняття з інтуїтивного малювання з дошкільниками. Тему заняття обрати самостійно.

#### **Методичні вказівки**

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати вказану літературу, скласти конспект, щоб прийняти участь у обговоренні питань. Також необхідно виконати завдання для самостійної роботи, в якому використати свої теоретичні знання з означеної теми та виявити свої творчі

здібності. У першому питанні зверніть увагу на поняття про правопівкульне малювання, випишіть з словників його значення. Письмово дайте характеристику основних напрямів інтуїтивного живопису в галузі організації образотворчої діяльності дітей. Розкрийте інноваційні тенденції в організації образотворчої діяльності дошкільників, скористувавшись передовим педагогічним досвідом на сторінках «Дошкільного виховання», «Палітри педагога», «Джміль», «Мистецтво і освіта». Підготувати конспект заняття з ознайомлення дошкільників з інтуїтивним живописом. Групу та тему заняття обрати самостійно.

### **Література основна:**

1. Ткаченко, Н. С. Інтуїтивне малювання як творчий метод у підготовці студентів з академічного рисунку [Текст] / Н. С. Ткаченко ; наук. керівник Р. М. Силко // Традиції та сучасність музично-педагогічної освіти : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. (за міжнар. участі), 4 квіт. 2017 р. / Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, Каф. мист. дисциплін. - Чернігів : Десна Поліграф, 2017. - С. 50-54. - Бібліогр.: с. 53-54.
2. Жарретт Л., Ленард Л. Рисунок. Полное руководство / Лорен Жарретт, Лиза Ленард. – М.: «Астрель», 2008. – 416 с.
3. Николаидис К. Естественный путь к рисованию / Кимон Николаидис // Пер. с англ. Е.Л. Кудрявцева. – Мн.: «Попурри», 2003. – 208 с.
4. Эдвардс Б. Откройте в себе художника / Бетти Эдвардс // Пер. с англ. П.А. Самсонов. – 3 изд. – Мн.: ООО «Попурри», 2004. – 240 с.
5. Силко Р.М., Силко Є.М. Розвиток творчого потенціалу майбутніх педагогів-художників за допомогою методу правопівкульного малювання у процесі художньої підготовки. «Молодий вчений» № 2.1 (54.1) лютий, 2018 р. – С.128-131.
6. Інформаційно-методичний вісник методичного об'єднання викладачів освітньої галузі «Мистецтво» і «Технології» педагогічних навчальних закладів початкового рівня вищої освіти Південного регіону України. – Запоріжжя, 2016.

# ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

## Модульна контрольна робота

П.І.Б. студента \_\_\_\_\_

Дата виконання \_\_\_\_\_

**1. Найдавнішим видом художньої діяльності вважають:**

- а) скульптуру;
- б) декоративно-ужиткове мистецтво;
- в) архітектуру;
- г) живопис.

**2. Специфічною формою відображення дійсності в мистецтві, основним продуктом художньої творчості, який характеризується особливою здатністю естетичного впливу на людину є:**

- а) художній стиль;
- б) художній смак;
- в) художній образ;
- г) художній матеріал.

**3. Метою художнього виховання є:**

- а) формування загальнолюдських ціннісних орієнтацій, гуманістичних ідеалів, принципів, почуттів;
- б) формування розумових здібностей та якостей особистості, наукового світогляду;
- в) формування моральних якостей та норм поведінки, моральної культури особистості;
- г) формування вміння сприймати, розуміти та оцінювати твори мистецтва, естетичної свідомості.

**4. Зображувальна діяльність дітей безпосередньо пов'язана з виражальними засобами:**

- а) рухом, ритмом, кольором, композицією;
- б) ритмом, кольором, формою, композицією;
- в) кольором, формою, композицією, темпом;
- г) формою, матеріалом, рухом, композицією.

**5. Індивідуальна риса особистості, яка характеризує здатність до творчості:**

- а) відповідальність;
- б) оригінальність;
- в) інтелігентність;
- г) толерантність.

**6. Сюжетне малювання поділяють на такі види:**

- а) малювання на теми та ілюстративне малювання;
- б) малювання по пам'яті та малювання на теми;
- в) ілюстративне малювання та малювання по пам'яті;
- г) ілюстративне малювання та декоративне.

**7. Один з видів народної художньої творчості – це прикраси, що вирізують з білого або кольорового паперу:**

- а) мальованка;
- б) аплікація;
- в) витинанка;
- г) орігамі.

**8. Один з видів образотворчого мистецтва, що полягає у вирізуванні і накладанні різних форм і закріпленні їх на іншому матеріалі, який прийнято за фон – це:**

- а) аплікація;
- б) ниткографія;
- в) печворк;
- г) витинанка.

**9. Стилізований художній візерунок (прикраса), що характеризується ритмічністю, повторенням однакових або чергування різних елементів візерунку – це:**

- а) силует;
- б) гравюра;
- в) орнамент;
- г) монотипія.

**10. В якому столітті в Європі вперше виникли художні школи-академії:**

- а) XVI ст.;
- б) XIII ст.;
- в) XVII ст.;
- г) XIX ст..

**11. Коли відкрилась перша художня школа в Києві?**

- а) у XI ст.;
- б) у XIX ст.;
- в) у XVI ст.;
- г) у XX ст.

**12. Один із видів прикладного мистецтва, що полягає в зображенні на тканині за допомогою ниток спеціально підібраних і певним чином розміщених швів та декоративних стібків, узорів, орнаментів – це:**

- а) в'язання;
- б) печворк;
- в) вишивання;
- г) плетіння.

**13. Аплікацію як вид образотворчого мистецтва класифікують за такими групами:**

- а) сюжетна, предметна, тематична;
- б) предметна, декоративна, тематична;
- в) тематична, предметна, сюжетна;
- г) предметна, сюжетна, декоративна.

**14. Які основні види образотворчого мистецтва вам відомі?**

- а) живопис, лірика, скульптура, декоративно-ужиткове мистецтво;



- б) живопис, графіка, музика, декоративно-ужиткове мистецтво;
- в) живопис, графіка, скульптура, декоративно-ужиткове мистецтво;
- г) живопис, лірика, графіка, скульптура.

**15. Чим відрізняється скульптурні твори від живописних або графічних?**

- а) пропорцією та об'ємом;
- б) об'ємом та пластичністю форми;
- в) динамікою та пропорцією;
- г) об'ємом та пластичністю форми.

**16. Структурна єдність образної системи та прийомів художньої виразності, яка народжується практикою розвитку видів мистецтва – це:**

- а) художній зміст;
- б) художня мова;
- в) художній стиль;
- г) художня форма.

**17. За змістовим призначенням архітектуру поділяють на:**

- а) житлову, суспільно-громадянську, декоративну, промислову, меморіальну;
- б) декоративну, історичну, меморіальну, конструкційну, житлову;
- в) промислову, суспільно-громадянську; конструкційну, меморіальну;
- г) суспільно-громадянську, декоративну, історичну, античну, житлову.

**18. За видами скульптура поділяється на:**

- а) анімалістичну; монументальну; декоративну;
- б) монументальну, декоративну, станкову;
- в) станкову, побутову, монументальну;
- г) портретну, станкову, анімалістичну.

**19. Від чого залежить класифікація живопису на: масляний, темперний, фресковий, восковий, мозаїчний, вітражний, акварельний, гуашевий, пастельний?**

- а) від техніки нанесення мазка;
- б) від призначення художнього твору;
- в) від речовини-зв'язки у фарбі;
- г) від кольорового рішення автора.

**20. В основі всіх видів образотворчого мистецтва полягає:**

- а) лінія;
- б) штрих;
- в) тон;
- г) малюнок.

**21. Жанр образотворчого мистецтва, що в перекладі з французької мови означає “мертва природа” – це:**

- а) плакат;
- б) натюрморт;
- в) пейзаж;
- г) вітраж.

**22. Основними зображувальними засобами малюнка є:**

- а) контур і світлотінь;
- б) композиція і тон;
- в) форма і проекція;
- г) перспектива і об'єм.

**23. Мистецькі твори батального жанру – це зображення:**

- а) сцен повсякденного життя;
- б) подій минулого;
- в) предметів, квітів;
- г) військових сцен.

**24. Силует архітектурної споруди називається:**

- а) офорт;
- б) образ;
- в) абрис;
- г) панно.

**25. Інтер'єр – це:**

- а) житлова споруда, що відноситься до народної архітектури;
- б) внутрішня частина архітектурної споруди, приміщення;
- в) зображення природи, міст, архітектурних споруд;
- г) образно-композиційна будова художнього твору.

**26. Мистецтво створення об'ємних художніх творів засобами різьблення, ліплення чи відливання - це:**

- а) архітектура;
- б) живопис
- в) скульптура;
- г) графіка.

**27. Невелика дощечка, на якій змішують фарби:**

- а) пленер;
- б) пенал;
- в) палітра;
- г) палиця.

**28. Мистецтво створення будівельних споруд:**

- а) скульптура;
- б) архітектура;
- в) мануфактура;
- г) гравюра.

## ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

### Теоретичні питання

1. Дайте характеристику образотворчому мистецтву як особливій формі пізнання й образного відтворення дійсності.
2. Обґрунтуйте з позицій психології можливості залучення дитини до образотворчої діяльності, починаючи з третього року її життя.
3. Розкрийте особливості дизайну ,проаналізуйте педагогічні вимоги до обладнання і оформлення присадибної ділянки дошкільного закладу.
4. Схарактеризуйте методику керівництва образотворчою діяльністю дітей як науку.
5. Дайте характеристику психологічної готовності дітей до образотворчої діяльності. Схарактеризуйте природу дитячої образотворчої діяльності.
6. Розкрийте особливості заняття як раціональної форми організації навчального процесу з образотворчої діяльності.
7. Дайте характеристику образотворчому мистецтву як особливій формі пізнання й образного відтворення дійсності. Схарактеризуйте метод обстеження та методику організації обстеження предмету майбутнього відтворення.
8. Схарактеризуйте критерії якості оцінювання виконання дитиною завдання з образотворчої діяльності.
9. Розкрийте форми організації роботи з образотворчої діяльності в умовах повсякденного життя.
10. Схарактеризуйте сучасні дослідження образотворчої діяльності дітей дошкільного віку.
11. Схарактеризуйте форми та методи взаємодії ЗДО з родиною з питань художньо-естетичного розвитку дітей.
12. Схарактеризуйте наступність в організації образотворчої діяльності в ЗДО та школи.
13. Схарактеризуйте технічні прийоми ліплення у дошкільному віці. Проаналізуйте послідовність оволодіння ліпленням дітьми дошкільного віку.

14. Схарактеризуйте декоративну діяльність дошкільників. Розкрийте особливості використання різних видів декоративних технік в аплікації.
15. Розкрийте творчість як діяльність, спрямовану на створення нових матеріальних і духовних цінностей. Проаналізуйте особливості активізації творчого процесу дітей старшого дошкільного віку.

### **Практичні завдання**

1. Складіть два зразки мистецтвознавчих розповідей вихователя за картиною.
2. Напишіть план заняття з ознайомлення дошкільників з творами різних жанрів живопису.
3. Розробіть план-проспект виставки у ЗДО творів різних видів мистецтва.
4. Складіть план проведення екскурсії для ознайомлення дітей старшого віку з творами монументальної або монументально-декоративної скульптури на матеріалі вашого регіону.
5. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за будь-якою темою для дітей середньої групи.
6. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за будь-якою темою для дітей раннього віку.
7. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою за будь-якою темою для дітей старшої групи.
8. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за будь-якою темою для дітей старшої групи.
9. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання нетрадиційними техніками за будь-якою темою для дітей старшої групи.
10. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за будь-якою темою для дітей середньої групи.

## **ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**

### **Варіант завдання № 1**

1. Дайте характеристику образотворчому мистецтву як особливій формі пізнання й образного відтворення дійсності.
2. Обґрунтуйте з позицій психології можливості залучення дитини до образотворчої діяльності, починаючи з третього року її життя.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Драбинка» для дітей першої молодшої групи.

### **Варіант завдання № 2**

1. Схарактеризуйте функції образотворчого мистецтва.
2. Розкрийте особливості змісту завдань з малювання, які пропонуються дітям першої молодшої групи закладу дошкільної освіти.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Смугастий шарф для дідуся» для дітей другої молодшої групи.

### **Варіант завдання № 3**

1. Схарактеризуйте архітектуру, типи архітектурних споруд, найбільш відомі стилі архітектури.
2. Визначте методику проведення занять з малювання у першій молодшій групі.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Море» для дітей середньої групи.

### **Варіант завдання № 4**

1. Схарактеризуйте графіку, її види в залежності від призначення.
2. Визначте особливості змісту завдань з малювання, які пропонуються дітям другої молодшої групи.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Зимовий пейзаж» для дітей старшої групи.

### **Варіант завдання № 5**

1. Схарактеризуйте живопис, його види, форми і жанри.
2. Визначте особливості змісту завдань з малювання, які пропонуються дітям середньої групи закладу дошкільної освіти.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Сонечко» для дітей другої молодшої групи.

### **Варіант завдання № 6**

1. Схарактеризуйте скульптуру, її види, форми і жанри.
2. Визначте особливості змісту завдань із сюжетного малювання, які пропонують дітям середньої групи закладу дошкільної освіти.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Весняний день» для дітей старшої групи.

### **Варіант завдання № 7**

1. Розкрийте особливості дизайн, проаналізуйте педагогічні вимоги до обладнання і оформлення присадибної ділянки закладу дошкільної освіти.
2. Схарактеризуйте особливості змісту завдань з малювання, які пропонують дітям старшої групи закладу дошкільної освіти.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Ягідки» для дітей першої молодшої групи.

### **Варіант завдання № 8**

1. Розкрийте особливості твору мистецтва як основної ланки художньої культури. Проаналізуйте критерії історичної цінності твору.
2. Схарактеризуйте особливості змісту образотворчих завдань із сюжетного малювання, які пропонують дітям старшої групи.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Дощик» для дітей першої молодшої групи.

### **Варіант завдання № 9**

1. Схарактеризуйте методику керівництва образотворчою діяльністю дітей як науку.
2. Розкрийте особливості залучення дітей першої молодшої групи до аплікації.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з малювання за темою «Повітряні кульки» для дітей першої молодшої групи.

### **Варіант завдання № 10**

1. Схарактеризуйте природу дитячої образотворчої діяльності.
2. Проаналізуйте матеріали та устаткування для виконання робіт в аплікації.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Весняні квіти» для дітей середньої групи.

### **Варіант завдання № 11**

1. Дайте характеристику психологічної готовності дітей до образотворчої діяльності.
2. Проаналізуйте технічні прийоми роботи дітей в аплікації.

3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Фрукти» для дітей молодшої групи.

### **Варіант завдання № 12**

1. Схарактеризуйте здібності як складову готовності дітей до образотворчої діяльності.
2. Проаналізуйте особливості конструювання в дошкільному віці.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з аплікації за темою «Зимовий пейзаж» для дітей старшої молодшої групи.

### **Варіант завдання № 13**

1. Дайте характеристику спеціальних знань до образотворчої діяльності дітей дошкільного віку.
2. Обґрунтуйте послідовність оволодіння конструюванням в дошкільному віці.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Ліжечко для ляльки» для дітей першої молодшої групи.

### **Варіант завдання № 14**

1. Дайте характеристику умінь і навичок як складових готовності дітей до образотворчої діяльності.
2. Визначте особливості ліплення як виду образотворчої діяльності дітей.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Будиночок для зайчика» для дітей другої молодшої групи.

### **Варіант завдання № 15**

1. Розкрийте особливості заняття як раціональної форма організації навчального процесу з образотворчої діяльності.
2. Схарактеризуйте сучасні матеріали та устаткування для ліплення.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Дитячий садок» для дітей старшої групи.

### **Варіант завдання № 16**

1. Проаналізуйте методи та прийоми керівництва образотворчою діяльністю дітей дошкільного віку.
2. Схарактеризуйте технічні прийоми ліплення у дошкільному віці.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з конструювання за темою «Гараж для автомобілів» для дітей середньої групи.

### **Варіант завдання № 17**

1. Схарактеризуйте метод обстеження та методику організації обстеження предмету майбутнього відтворення.
2. Проаналізуйте послідовність оволодіння ліпленням дітьми дошкільного віку.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Вишеньки» для дітей першої молодшої групи.

### **Варіант завдання № 18**

1. Схарактеризуйте особливості оволодіння дітьми дошкільного віку сприймання твору образотворчого мистецтва.
2. Розкрийте прийоми як складові методів керівництва образотворчою діяльністю дітей дошкільного віку.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Курчатко» для дітей другої молодшої групи.

### **Варіант завдання № 19**

1. Розкрийте творчість як діяльність, спрямовану на створення нових матеріальних і духовних цінностей.
2. Схарактеризуйте метод спостереження та методику організації спостереження предметів і явищ реальної дійсності.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Гарна тарілочка» для дітей середньої групи.

### **Варіант завдання № 20**

1. Проаналізуйте особливості активізації художньої творчості дітей середньої групи дошкільного віку.
2. Схарактеризуйте метод демонстрування раціональних способів виконання запропонованого образотворчого завдання.
3. Розробіть програмовий зміст і план заняття з ліплення за темою «Пташка» для дітей старшої групи.

### **Характеристика критеріїв оцінювання комплексних контрольних робіт з фахових дисциплін спеціальності “Дошкільна освіта”.**

Високий рівень виконання (“відмінно” - 5 балів): робота містить всі структурні компоненти. Наявна висока аргументованість висновків. Основна педагогічна, наукова інформація систематизована і представлена в описі. Методичні поради і висновки ґрунтовні, аргументовані. Наявне власне бачення проблеми студентом, глибоке її знання. Науковий і фактичний матеріал оформлений аргументовано і доказово. Показані вміння самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати інформацію, користуватись її джерелами. Робота має творчий, практичний характер.

Достатній рівень виконання (“добре” - 4 бали): робота містить всі структурні компоненти. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Студент виявив знання в обсязі означеної проблеми. Володіє



розумовими операціями аналізу, синтезу, узагальненням, вмiє робити висновки. Матерiал роботи представлений логiчно, обґрунтовано. Студент здатний самостiйно опрацьовувати матерiал i оформлювати його у цiлiсну роботу, але не вистачає власних суджень, свого бачення щодо розв'язання обраної теми роботи.

Середній рiвень виконання (“задовiльно” - 3 бали): студент виявляє знання, вмiння працювати з науковими, методичними джерелами. Має утруднення в узагальненнi, систематизацiї матерiалу. Методичнi поради незмiстовнi. Вiдсутнє власне бачення розв'язання проблеми. Робота має бiльш описовий нiж аналітичний характер.

Низький рiвень виконання (“незадовiльно” - 2 бали): неохайне оформлення роботи. Студент вiдтворює незначну частину завдання, дiє в межах поставлених умов, але виконання їх поверхове. Показує незнання спецiальної термiнологiї. Не вмiє здiйснювати аналітичний опис наукового матерiалу. Має нечiтке уявлення про проблему, що розглядається.

**Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисципліни «Основи образотворчого мистецтва з методикою»**

з/п №	Найменування навчальної дисципліни	Автор підручника (навчального посібника тощо)	Найменування підручника (навчального посібника тощо)	Найменування видавництва, рік видання	Кількість примірників
1.	«Основи образотворчого мистецтва з методикою»	Г.В.Сухорукова, О.О.Дронова, Н.М.Голота, Л.А.Янцур.	Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник.	К.: В ідавничий Дім «Слово», 2010. - 376 с.: іл.	25
2.	«Основи образотворчого мистецтва з методикою»	В.П. Котляр	Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей. Навчальний посібник.	К.: Кондор, 2006. – 200 с.	15
3.	«Основи образотворчого мистецтва з методикою»	О.В. Малицька	Образотворче мистецтво з методикою навчання: навч.-мет. посібник.	Бердянськ, 2016. – 346 с.	1
4.	«Основи образотворчого мистецтва з методикою»	М.В. Гнатюк	Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво. Методика навчання дітей молодшого віку: навч.-метод. посібник.	Івано-Франківськ, 2017. – 246 с.: іл.	1
5.	«Основи образотворчого мистецтва з методикою»	В.М. Кардашов	Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: навчальний посібник.	Київ: Слово, 2012.	1